

KONGRES SAMOUPRAVLJAVCEV

II. kongres samoupravljalcev Jugoslavije v Sarajevu je ocenil doslej prehojeno pot in odprl nove razsežnosti razvoja samoupravnih odnosov pri nas. Ko danes razmišljamo in ocenjujemo, do kod se je samoupravljanje razvilo v svoji »mladinski« dobi, ko po 20 letih že stopa v polnoletnost, smo lahko ponosni nad rezultati, ne pa tudi vsestransko zadovoljni. Težko bi našli vse značilnosti doseženega. Poglavitno pa se nam zdi vendarle, da se je pod vplivi razvoja tehnologije in znanja naglo spreminjala socialna podoba naše družbe.

Te spremembe je videti v dveh smereh. Prvič: iz agrarne ali pol agrarne družbene strukture raste podoba industrijske družbe. In drugič: Iz družbe razrednih nasprotij smo v relativno kratkem času stopili na pot, ko delavski razred dobiva novo podobo, ko njegovi interesi in cilji vse bolj postajajo lastni vsem delovnim ljudem. Smo torej na poti postopne integracije vseh družbenih slojev na skupnih interesih, ki so pred uvedbo samoupravljanja bili le interesi podrejenega razreda.

Pri nas smo samoupravljanje začeli v razmerah relativne materialne revščine. Zato je bilo v takšnih razmerah takrat samoupravljanje bolj ideološka in politična »deviza«, kot pa neogibni in nujni pogoj našega družbeno-ekonomskega napredka sploh. Danes so se pa proizvodne sile v svojem razvoju že približale tisti stopnji razvitosti, da postaja samoupravljanje naša eksistenčna nuja in vse bolj edino prava alternativa resničnega družbenega napredka. Ustvarjalnost živih sil, temelječa na elementih prisile, ima svoje zakonite meje. Preseči te meje ni mogoče s še večjo prisilo, marveč edino le s sprostitvijo ustvarjalne iniciative, temelječe na interesu tistih, ki vrednosti ustvarjajo. Takšne interese pa je moč uresničevati le v vse večji človekovi svobodi. To je tendenca našega časa, ne le pri nas, pač pa v svetu in prav je, če se te zakonitosti v popolnosti zavedamo. Izražena je namreč v nezadržni težnji delavcev, da sodelujejo o rezultatih svojega dela. Naš razvoj samoupravljanja, glede na dosežene rezultate, že sestopa iz sfere političnega, na področje ekonomskega, tehnološkega in socialnega. To pa seveda ne pomeni, da smo že tam, ko se bodo samoupravni odnosi razvijali samodejno. Še bo potrebna aktivna prisotnost organiziranih političnih sil pri razvijanju samoupravljanja. Nedvomno pa ustavne

spremembe odpirajo nove razsežnosti in novo vsebino samoupravljanja ter našega nadaljnjega razvoja in napredka.

Prepričan sem, da vsi delovni ljudje Jugoslavije od kongresa veliko pričakujemo. To sta tudi ob zaključku svojih kongresnih nastopov poudarila tovariša Tito in Kardelj. Toda marsikdaj prej bi verjetno takšno misel prezrli, ker smo se že pač navadili nanje, kljub temu, da jih večkrat nismo realizirali. Toda gospodarski in politični trenutek, v katerem je bila ta misel tokrat izrečena, nam gotovo tega ne dovoljuje. Razrešiti moramo pereče probleme današnjega dne in to ne samo zato, da bi bila sedanjost svetlejša, ampak predvsem zato, da bo naša prihodnost jasnejša in da bodo postavljeni takšni temelji, da bodo naša pričakovanja izpolnjena.

Mi na kongresu, vi pa gotovo iz časopisov, radia in televizije, smo slišali temeljito in stvarno oceno današnjega resnega političnega in gospodarskega položaja, slišali smo pa tudi razloge zanj. Ti so seveda še vedno v naši zgodovinsko-gospodarski zaostalosti in objektivni materialni omejenosti, čemer se pač ne moremo izogniti. Mnogi razlogi pa so tudi plod naših lastnih napak, neprethetnosti in nedodelanosti konkretne politike, nedoslednega izvajanja dogovorov — pogodb, nerealnih ambicij posameznikov ali skupin, prevelike prenapetosti, pa tudi našega neznanja.

»Delovni ljudje in vse socialistične sile naše države se nahajajo na prelomnici boja za veliko stvar: nadaljnje osvoboditve dela in človekove osebnosti, za enakopravnost narodov in narodnosti in za krepitev moči in stabilnosti samoupravne socialistične skupnosti,« je ugotovitev iz najpomembnejšega dokumenta, ki ga je sprejel II. kongres samoupravljalcev. To je resolucija o aktualnih političnih nalo-

gah, v kateri je zgodovinski sklep množice jugoslovanskih samoupravljalcev, da bo Tito, vse dokler ga bomo imeli, tudi predsednik predsedstva SFRJ. Vsem samoupravnim organom, skupščinam, družbeno-političnim skupnostim, zbornicam in drugim pa je v njej naslovljen odločen poziv, da z največjim občutkom odgovornosti in discipline po demokratski poti premagajo sedanjo krizo. Največjo oporo in poročilo, da besede učinkovito spremenimo v dejanja, vidi ta dokument v sklepih zadnje brisanske seje predsedstva ZKJ, ob katerih bodo sleherna oklevanja in omahovanja v praktični realizaciji teh stališč delovni ljudje ocenili kot ogrožanje svojih vitalnih interesov. V tem dokumentu je kongres dal polno podobo vsemu naporu za večjo tržno stabilnost in premagovanje inflacije z naslednjimi besedami: »Nihče nima pravice, da bi trošil več, kot znašajo razpoložljiva sredstva, da bi investirali brez finančnega kritja, da bi uvažal brez realne možnosti plačevanja, da bi splošno poročilo usmerjal mimo doseženega dohodka. Nedopustno je kršenje zakonov in predpisov, neizvajanje ekonomske politike in samostojno odstopanje od družbenih dogovorov ter poslovnih sporazumov.« Kongres je tudi odločno obsodil vse poskuse, da bi pri nas dobili domovinsko pravico pojavi kot so: politikantstvo, karizem in boj med ljudmi za osebne pozicije. Zahteval je odločno preprečitev vseh oblik neutemeljene socialne diferenciacije in pridobivanja in prilajanja, ki niso v skladu z delitvijo po delu. Ostra so bila opozorila na odgovornost vseh subjektov političnega in samoupravnega odločanja in vseh nosilcev javnih funkcij za dosledno izvajanje vsebine ustavnih dopolnil.

Preostale resolucije, ki jih je sprejel kongres — 28 po številu — posegajo na vsa področja našega družbenega in ekonomskega življenja. Obravnavajo oblikovanje dohodkov in odnosov in politiko dohodka, samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje, izpolnjevanje samoupravnih odnosov v delovnih skupnosti in združenem delu, kadrovske politike, izobraževanje, znanstveno, tehnično in kulturno ustvarjalnost, delovna razmerja, samoupravno organizacijo združenega dela, položaj združenega dela v razširjeni reprodukciji, samoupravljanje in znanstveno-tehnološki napredek, socialna varnost, razvojno politiko in življenjski standard, osebni in družbeni standard, stanovanjsko politiko in drugo.

Vse resolucije pa izhajajo iz ene osnovne misli, da je naš dosedanji razvoj potrdil, da odločajo o rezultatih svojega dela in družbenih zadevah. Poleg navedenega poudarjajo resolucije tudi to, da mora biti krepitev socialne varnosti delovnih ljudi in njihovih družin eden izmed bistvenih ciljev nadaljnjega razvoja družbe in gospodarstva.

Mislim, da bi bilo prav, da bi kongresno gradivo, predvsem pa resolucije, ki jih je kongres sprejel, obravnavali na naših organih upravljanja v podjetju, kakor tudi vse družbeno-politične organizacije v podjetju ter bi bile ugotovitve osnova za naš nadaljnji razvoj in napredek.

Milan Vidmar

Litostrojčan — učenec naše poklicne šole, Vinko Premk (na skrajni levi) je bil kot najboljši jugoslovanski mladinec-strugar v gosteh pri maršalu Titu

Lepi sadovi zdravega drevesa

Z zdravim drevesom mislimo na naš Izobraževalni center. Sadovi so pa mladi kvalificirani delavci, ki se po končanem šolanju uvrščajo v proizvodnjo, zapolnjujejo nastale vrzeli in postajajo kovinarski strokovnjaki, kroglični ležaji tovarne. Vsako leto nov rod, svež podmladek.

In tem bolj smo veseli, ko doživimo priznanje tudi od zunaj, v »zveznem merilu«, da se izrazim družbenopolitično. V Kruševcu, močnem centru kovinske industrije, mestu, ki ravno letos slavi 600-letnico, so za Dan mladosti izvedli vsezvezno tekmovanje bodočih strokovnjakov, sedajšnje učencev strokovnih šol. Pomerili so se menda v 34 strokah. Naša šola je poslala strugarja, strojnega ključavničarja in električarja, učence tretjega letnika poklicne šole.

Zelo prijetno smo bili preseñeni, ko smo izvedeli, da so se vsi trije prav dobro izkazali. Božo Vogrinec je samo zaradi izgubljene tekme s časom prišel ob eno prvih mest, električar Jože Kolenc je osvojil tretje mesto, strugar Vinko Premk pa je dobil celo prvo mesto kot najboljši mladi strugar v Jugoslaviji. Poleg diplome je prejel od organizatorjev žepni tranzistorček, sprejel je bil pri predsedniku Titu in dobil od njega ročno uro z vgraviranim podpisom.

In kdo so ti mladi fantje, ki so nas tako častno zastopali? Kakšni so? Pobrali smo mojstre na šoli, njihove učitelje praktičnega pouka.

O Božu Vogrincu pravijo, da je »klasa«, vedno marljiv, prizadeven, z resnim odnosom do dela. O Jožetu Kolencu rečejo, da je miren, se zanima za delo, ima uspeh pri delu, da z njim nikoli ni bilo problemov, je vztrajen, ima dober odnos do součencev in da bo zelo dober obratovni električar.

Prvonagrajeni strugar Vinko Premk je doma v Šmartnem pod Šmarno goro in se vozi vsako jutro v šolo. Oče je upokojen zidar, mati snažilka v šoli. Fant je visoke postave, skromen in priljuden. Ni mojster besed, zato mu pa glava in roke tem bolj služijo. Verjetno tudi ne poseda po raznih lokalih, kjer se zbira brezdelna mladina Ljubljane, najbrž ga tudi v nočnih lokalih ni videti. Zato pa je bil že 10 dni na Danskem, z letalom se je peljal z Brnika na izlet v Istro do Pule in nazaj, vendar ne zato, ker bi imel bogate starše, ampak le zato, ker ima bogato glavo in pridne roke. Oboje mu je bilo namreč omogočeno kot nagrada za uspehe v šoli, poleg številnih knjižnih nagrad.

O njem pravijo, da je dober smučar, sam pa reče, da samo malo smuča za rekreacijo, igra košarko in nabija žogo.

Njegovi učni mojstri vedo povedati o njem samo lepe reči: urejen, miren, discipliniran, zgleđen odnos do dela, prizadeven. To so njegove osebne karakteristike. Strokovne sposobnosti so se razvile iz talentiranosti, dodal ji je še samoiniciativnost, trezno razmišljanje. In k sreči se tem odlikam pridružuje še veselje do dela in poklica. Njegovo strokovno zna-

nje je danes takšno, da bi se lahko brez skrbi pomeril z marsikaterim VK strugarjem. Stvar tovarne je sedaj, da ga razmesti na tako delovno mesto, kjer bo do lahko prišlo do izraza njegove sposobnosti in znanje, kjer bo šlo za delo z mikrometrom, ostre tolerance, saj je na tekmovalju moral delati na šestnajst tisočink natančnosti v strogo določenem času. Najti bo treba tudi način, da se tako strokovno znanje pravilno nagradi, saj res ne sme biti enako plačano delo na podložkah in recimo programski stružnici, čeprav bi bila recimo lahko v obeh primerih absolventa poklicne šole ICL.

Kot vidimo, najdemo pri vseh treh fantih nekakšen skupni imenovalac: zanimanje za delo in poklic, vestnost, resnost, urejene osebnosti.

Vsi trije fantje, ki so tekmovali v Kruševcu, se tam borili za svojo in našo čast, zaslužijo naše prirsčne čestitke, prav tako pa tudi njihovi učitelji in vodstvo ICL, saj je tak uspeh osebne prizadevnosti in znanja prav gotovo lahko samo rezultat osebne prizadevnosti in znanja nastopajočih tekmovalcev na eni strani, na drugi pa tudi edraz resnega prizadevanja in učnih metod šole.

M. H.

Bomo bolj točni?

Pred dnevi so člani delovne skupnosti Titovih zavodov Litostroj prejeli obvestilo o delovni disciplini. Zaradi pomembnosti tega obvestila ga nekoliko skrajšanega objavljamo.

1. Vsak član delovne skupnosti je dolžan prihajati točno na delo, delovno mesto sme zapustiti le po končanem delovnem času, svojo žigosno kartico mora žigosati ob prihodu na delo in ob odhodu z dela. Pristojni šefi morajo v primeru kršitve delovne discipline primerno ukrepati.

2. Vsak delavec lahko odide iz podjetja med delovnim časom le na podlagi pravilno izpolnjene dovolilnice za izhod, oziroma na podlagi posebne tovarniške izkaznice. Tudi v tem primeru so odgovorni vodje dolžni kontrolirati, da pri izdaji dovolilnic delavcem za izhod med delovnim časom ne pride do nepravilnosti.

3. Od 1. maja 1971 dalje so organi zavarovanja dolžni opravljati točno kontrolo o nepravilnem prihajanju na delo in tudi o predčasnem neopravičenem odhajanju z dela vseh članov delovne skupnosti. Zato bi moral vsak delavec, ki bo zamudil, pokazati svojo tovarniško izkaznico vratarju pri vходу. Vodstvo zavarovanja bo moralo tedensko za nazaj pošiljati vse spiske zamudnikov tajništvu direkcije.

Podrobnejši postopek glede obračuna takih zamud je točno naveden v organizacijskih predpisih.

Dne 25. 4. 1971 je litostrojska godba priredila jubilejni koncert ob 20-letnici svojega obstoja. Prireditev je bila v novi šoli »VALENTINA VODNIKA«

Naš barometer

Neki sodelavec je takole podal mnenje o našem barometru: »Dolgo časa ga nisem znal odčitati. Sedaj se pa spoznam nanj kot na svojo uro!« Dobro bi bilo, da bi ga vsi poznali kot svojo uro — in to vselej, takrat, ko gre točno, ali pa kadar zaostaja oziroma prehiteva.

Tokrat bo naš kazalec pokončna črta »33,33 — april«. Gospodarstveniki pravijo temu tretjina poslovnega leta. Tudi športniki imajo svojo prispodobo — tako kot pri hokeju — prva tretjina je končana. In kakšen je rezultat? Poglejmo na barometer!

Konec aprila je ostal medsebojni odnos črnih stolpcev nespremenjen. Le za en mesec so se premaknili naprej. Resnici na ljubo pa — tudi rahlo poslabšali, razen fakturirane realizacije. Skupna, finalizirana in odpremljena proizvodnja zaostaja za nekaj odstotkov za pokončno črto »33,33 odstotka — april« in gleda fakturirani realizaciji, avtomobilom in osebnim dohodkom v hrbet. Tak mrtvi tek traja že vse leto, kot da bi se dogovorili, kdo bo prvi, drugi, tret-

kaj odvisno od nas, ne pa popolnoma po mili volji. Najprej polagamo denar na prvi kup (stroški), nato na drugega (dajatve) in tretjega (osebni dohodki) in... lahko se zgodi, da katerega od kupčkov sploh ne moremo napraviti, ker je zmanjkalo denarja in tako ostane samo etiketa z napisom (npr. dobiček).

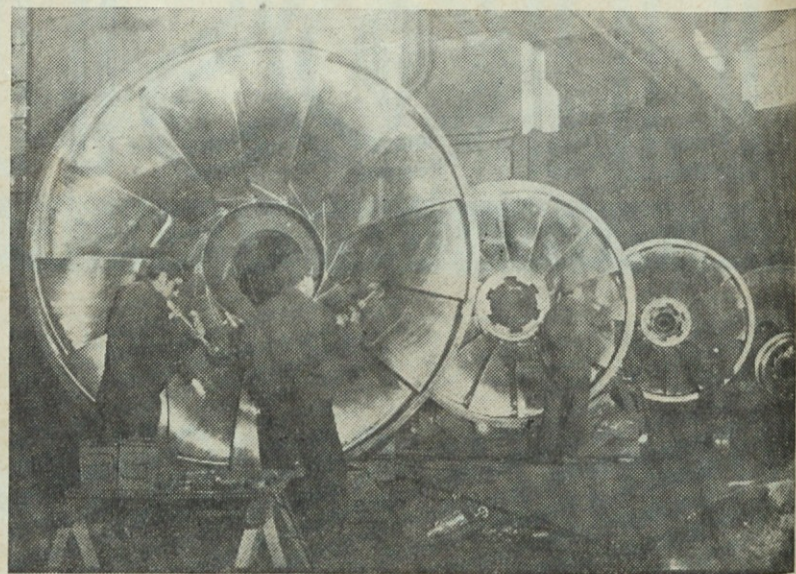
Vsi družbeno-ekonomski sistemi rešujejo gornje probleme z večjo produktivnostjo. In ker se nočemo preveč oddaljiti od našega barometra, morda le nekaj

mulativnih dinamičnih planov. Zadovoljive rezultate smo označili z zvezdicami.

V prihodnje bo potrebno največ ukreniti pri PE FI pri naslednjih proizvodih: turbinah, hidravličnih stiskalnicah, strojnih delih, Diesel motorjih in talnem transportu, pri enoti PI pa pri sivi litini, zvarjencih in jekleni litini.

Kot ste verjetno opazili, smo za naštevanjem in vrstni red uporabili kar odstotek izpolnjevanja celoletnih planov. Če je plan pravilen, je tudi naše poročilo na mestu. Nikjer ne smemo preveč zaostati. Izpuščeni proizvodi pa so itak označeni z zvezdicami — torej je izpolnjevanje njihovih planov do nadaljnjega dobro!

V. N.

Poliranje hidravličnih površin Francisovih gonilnikov za HE Sklope, HE Doblar (2 gonilnika), HE Mangapapa in HE Jajce

Zapis po beograjskem avtomobilskem salonu

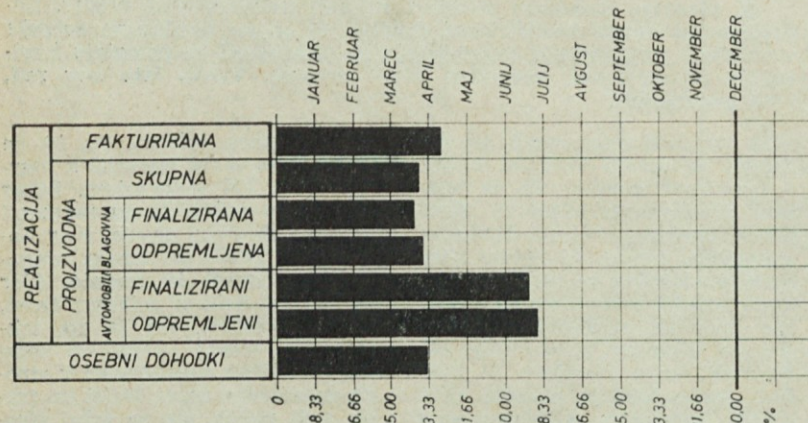
Že po ustaljeni navadi se je s huronskim trobljenjem vseh sodelujočih avtomobilov sklenil 25. aprila ob 8. uri zvečer X. jubilejni mednarodni salon avtomobilov na Beograjskem sejmu. Več deset tisoč obiskovalcev si je na 55.000 kv. metrov razstavne površine ogledalo eksponate 403 razstavljalcev iz 25 držav vsega sveta. Pomembno je, da je bilo med temi podjetji skoraj polovica domačih. Seveda gre tu predvsem za tisti del te domače industrije, ki ima nalogo spremljevalca avtomobilske proizvodnje in montaže. Prav takšna podjetja pa so lahko dobri in nedvomno tudi neobhodno potrebni kooperanti proizvajalcem in sestavljalcem avtomobilov pri širitvi njihovega proizvodnega programa.

skem področju je bil v modernem Inexovem servisu v Novem Beogradu. Bil je za vse brezplačen. Kontrolo so opravili mehaniki iz servisa pod vodstvom litostrojke in Renaultove tehnične ekipe. Odziv je bil tako velik, da je delo potekalo od jutra do večera.

Konferenco servisne mreže je odprl generalni direktor Litostroja inž. Marko Kržišnik. Namen konferenca je bil, da bi okrepili servisno službo za naše avtomobile (in tuje voznike Renaultovih vozil) in čimprej organizirali nekaj večjih centrov za konsignacijo rezervnih delov v Jugoslaviji in povezali te centre z manjšimi servisnimi mesti. Zastopnika Renaulta gg. Alzieu in Coursat in šef servisne službe našega podjetja tov. Zalokar so se pogovorili z vodji vseh 30 servisov, ki jih trenutno imamo v Jugoslaviji, o vseh tekočih problemih servisne službe. Veliko zanimanje je v zvezi z našo razstavo na letošnjem salonu zbudila tiskovna konferenca, ki sta jo Renault in Litostroj priredila v hotelu Metropol in ki sta jo vodila v imenu Renaulta g. Rouseau in v imenu Litostroja direktor PA dipl. inž. Matej Suhač. Novinarji so se še posebej zanimali za finančni načrt Litostroja Renault, o katerem se je v zadnjem času mnogo pisalo. Prav tako so jih zanimali plačilni pogoji in dobavni roki za naše avtomobile.

Morda bi za sklep tega kratkega zapisa navedel še tole: Vtem ko je avtomobilska proizvodnja v vseh državah, ki na tem področju vodijo, začela upadati ali stagnirati, sta naša domača proizvodnja in montaža v stalnem porastu in stagnira le direktni uvoz. To nam daje za sedaj dovolj dobre perspektive za naše delo na tem področju.

Iztok Vrčon

ji... Sicer pa je to še vseeno boljše, kot pa da bi kdo zaostal, kajti tisti trenutek bi začeli zaostajati tudi drugi, tako so organsko povezani med seboj.

Poglejmo, kako izgledajo številčni odčitki z barometra:

Finančna realizacija

	%	%
— fakturirana	115,20*	36,31*

Blagovna proizvodnja

— skupna	94,45	30,99
— finalizirana	96,08	29,80
— odpremljena	103,06*	31,96
— avtomobili —		
— finalizirani	123,43*	54,86*
— avtomobili —		
— odpremljeni	127,81*	56,80*

Osebnih dohodki

— izplačani	103,99	33,09*
-------------	--------	--------

V predzadnjem številčnem stolpcu so navedeni odstotki izpolnjevanja štirimesečnih dinamičnih planov, v zadnjem stolpcu pa odstotki izpolnjevanja celoletnih planov. K vrednostim nad 100 odstotkov oz. nad 33,33 odstotka smo dodali zvezdice in tako označili zadovoljujoče rezultate. Edino pri izplačanih osebnih dohodkih je gornji kriterij obraten.

Marsikdo se vprašuje, zakaj se tako zaganjamo v to presneto tonažo, ki jo predstavlja seštev teh naših proizvodov, izražen v tonah. To je le naše bojno geslo, ki mora biti kratko in jedrnat. Vsi pa moramo vedeti, kaj to geslo vsebuje, kaj dejansko tiči za njim, kakšni so naši cilji in nameni. Da, vse to so naši cilji, nameni in želje, ki jih neštetokrat v obliki sugestij pripovedujemo drug drugemu, da bi moral strugar zaslužiti toliko in toliko, in konstrukter tudi, pa livar tudi in referent, in čistilec in koga sploh lahko izpustimo? In stroje bi morali obnoviti! In modernizirati bi morali ta in še oni obrat. In tako z lučjo pri belem dnevu iščemo tistega, ki vsega tega ne razume.

Prav gotovo vsi želimo doseči gornje cilje. In ko se borimo za čim večjo tonažo, delamo to iz dveh vzrokov:

— da zadovoljimo naročnika

— in sebe.

Večji tonaži sledi več denarja. Ta denar potem porazdelimo na več kupčkov. Vsak od teh kupčkov ima svojo etiketo (nalepko) z različnimi napisi: stroški, osebni dohodki, dobiček...; oblikovanje teh kupčkov je resda do-

naših posebnosti zadnjih dni v zvezi s tem: dokler še nismo popolnoma in čvrsto potrdili uvedbo treh prostih sobot na mesec kot opravičljivo na stopnji našega razvoja, verjetno ni priporočljivo pretvarjati predprazničnih dni v polpraznične, vse sobote v proste sobote in celo petke v polproste petke. To lahko postane trenutna prijetnost z neprijetnimi posledicami. Vsekakor pa ne prispeva k večji produktivnosti in k uresničevanju ciljev, ki si jih sami postavljamo in želimo uresničiti.

In tudi to smo se dogovorili, da traja delovni čas od 6. do 14. ure, od 14. do 22. ure in od 22. do 6. ure, odmor pa le 30 minut.

In okrepčevalnice naj ne bi prišle na slab glas, kot potrošnik dragocenega časa.

In organizatorji in pripravljavci proizvodnje naj bi poskrbeli za hitrejši premik materiala skozi proizvodni proces.

Končajmo, ker smo napovedali le nekaj naših posebnosti zadnjih dni.

Za konec pa si oglejmo še, kako so se odrezale naše proizvodne enote, oziroma kako so izpolnile štirimesečne plane svojih proizvodov. Kot po navadi, si bomo ogledali le izpolnjevanje skupne proizvodnje.

Talni transport	94,52	26,31
Turbine	63,93	14,57
Črpalke	91,89	35,40*
Žerjavi,		
reduktorji	116,86*	43,76*
Hidravlične		
stiskalnice	103,59*	16,17
Cementarne	120,04*	68,57*
Strojni deli	68,41	20,91
Diesel motorji	108,41*	25,18
Orodje	145,58*	49,50*

PE FI — skupaj	96,67	29,99
----------------	-------	-------

Jeklena litina	87,25	30,10
Siva litina	85,55	29,51
Specialna litina	138,04*	47,25*
Zvarjenci	86,14	29,70
Odkovki	97,47	33,46*

PE PI — skupaj	90,55	31,21*
----------------	-------	--------

Kisik in drugo	119,59*	41,16
----------------	---------	-------

Podjetje —		
skupaj	94,45	30,99

Pregled je napravljen enako kot odčitki z barometra. Tako so v zadnjem stolpcu navedeni odstotki izpolnitve celoletnih planov, v predzadnjem stolpcu pa izpolnitve štirimesečnih ku-

Zahodna avtomobilska industrija nam v Beogradu razen nekaj manjših tehničnih in lepotnih sprememb ni pokazala nobene svetovne »premiere«. Z vzhoda so Čehi poslali povsem na novo opremljeno škodo coupé, ki pa je svojo premiero doživela že pred poldrugim letom v Torinu. Rusi so nazadnje le predstavili svojo inačico fiata 124 z oznako VAZ 2001, ki je tehnično precej spremenjen, po zunanosti pa zelo podoben svojemu italijanskemu bratu.

Tako sta lahko kragujevska Zastava in novomeški IMV mirno in zadovoljno — glede na veliko zanimanje obiskovalcev — pripravila krst dveh domačih vozil: nacionalnega vozila zastava 101 in IMV 1300 super.

Novo nacionalno vozilo Zastave je tretja inačica fiata 128, za katerega še ne vedo natančno, kdaj bo začelo serijsko zapuščati tovarno; zanesljivo pa je, da ima pet vrat, vtem ko je neznansljiva še cena (informativna presega tri in pol stare milijone).

IMV 1300 super se po zunanosti ne razločuje preveč od svojega starejšega brata Austina; ima bogatejšo opremo, tako zunanjo kakor notranjo, nekoliko bolj »navit« motor, metalizirano barvo karoserije in ceno kar štiri stare milijone. Prihajal bo že polti iz tako imenovane lakirnice, kakor so jo najprej imenovali,

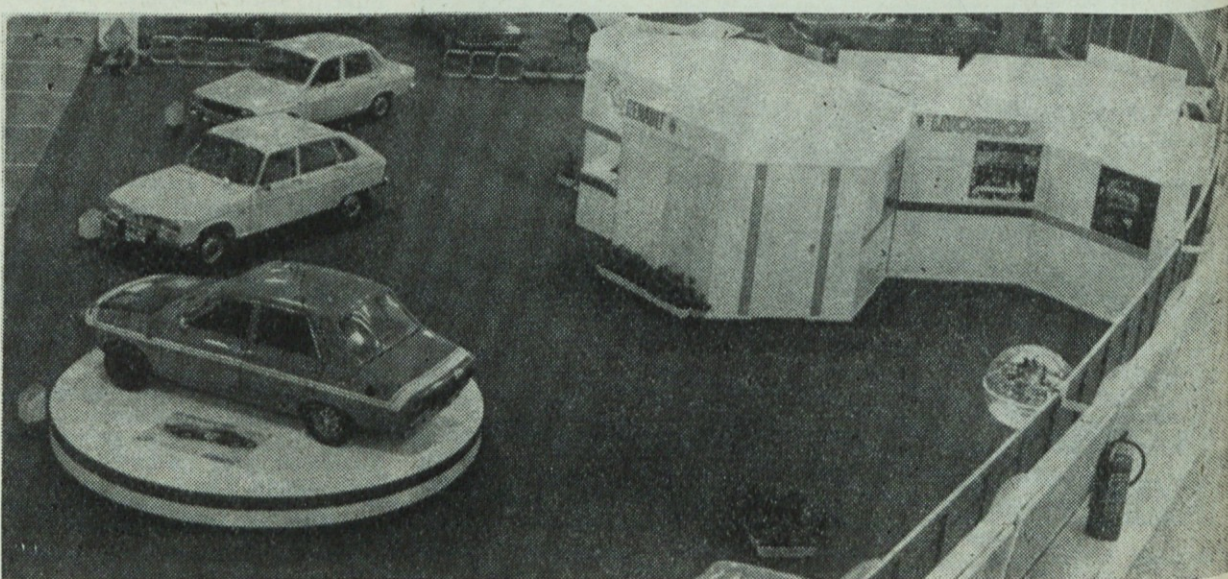
v resnici pa je to že povsem nova in moderna tovarna.

Mi z Renaultom pravzaprav tudi nismo pokazali nič novega, vendar pa je pomembno, in to prav za Litostroj, da je komaj no poldrugem letu svoje avtomobilske proizvodnje nastopil že drugič na tako pomembnem mednarodnem salonu. Poleg vozila iz našega proizvodnega programa se je vrtel na posebni plošči Renaultov Gordini 12, ki ga je konec lanskega leta in letos začel preizkušati naš absolutni as Jovica Paliković. Lani je bil državni prvak z vozilom Renault Gordini 8.

Obisk na našem razstavnem prostoru je bil velik, največje zanimanje pa je seve veljalo »dvajstici«, ki je v kratkem času postala — tako v Franciji kakor pri nas — zelo priljubljeno vozilo. Velik razstaveni prostor nam je omogočal ugodno razmestitev vozil, tako da so lahko naše goste, ki so bile vse enotno oblečene, tudi ob največjem navalu vneta prikazovale udobnosti naših avtomobilov ter dajale osnovne tehnične podatke, napotke za vplačila in prospekte.

Naše delo je bilo v zvezi z avtomobilskim salonom usmerjeno še na tri delovna področja: na klinični pregled avtomobilov, konferenco servisne mreže in konferenco za tisk.

Klinični pregled vseh Renaultovih avtomobilov na beograjs-

Pogled z galerije na del našega razstavnega prostora na beograjskem X. jubilejnem salonu avtomobilov

Jugoslovansko leto kakovosti

V peti-šesti številki lanskega letnika našega časopisa sem v zaključnem delu članka »Izboljšajmo kakovost« navedel, da se naše društvene organizacije, ki delujejo na področju kontrole kakovosti proizvodnje, pripravljajo na leto 1972 kot na »Jugoslovansko leto kakovosti«.

»Leto kakovosti«, ki sta ga do sedaj organizirali Vel. Britanija v letu 1960 in ČSSR v letu 1969, pomeni mobilizacijo proizvajalcev različnih dobrin in uslug zato, da bi dosegli povečano kakovost dela na vseh področjih našega udejstvovanja. Proizvajalce želimo pridobiti za skupni nastop pri dvigu kakovosti in zanesljivosti v tehnološkem procesu proizvodnje izdelkov v gospodarskih organizacijah, pri poslovanju v upravnih organih in na področju ostalih dejavnosti. Pridobiti si moramo novih idej za uspešnejše in cenejše reševanje nalog, vzgojiti se moramo za kakovostnejše opravljanje dela. V ZDA je na primer 80 odstotkov napredka osnovanega na novih idejah in 20 odstotkov na novih, modernejših investicijah. S pomočjo idej vzbudimo višjo kakovost in zanesljivost; pri tem si postavimo pogoj, da ne sme priti do novih proizvodnih stroškov.

To pomeni za gospodarstvo važno pridobitev, saj se kakovostni izdelki na tržišču lažje prodajo, medtem ko se zanesljivost (kot ekonomsko-tehnični vpliv) odraža pri kupcu s stalnim in zanesljivim delovanjem izdelka skozi določeno obdobje njegove trajnosti. Posledica takega poslovanja je v povečanem povpraševanju za kakovostnimi izdelki. Uveljavitev kakovosti in zanesljivosti, če je zasnovana in uspešno uveljavljena v širšem smislu, ima za gospodarstvo vsake države tudi ugodne ekonomske posledice, kar je cilj takega poslovanja.

Zelo zanimiv je primer japonskega gospodarstva, ki s svojimi kakovostnimi izdelki vedno bolj preplavlja svetovna tržišča in uspešno konkurira izdelkom ostalih, v svetu tudi zelo poznanih in upoštevanih proizvajalcev. Za tak uspeh se lahko Japonci zahvalijo predvsem dvema okolnostima: njihovi izredni marljivosti ob istočasni neverjetni skromnosti in zelo dobro ter široko zasnovanemu načrtu za izboljšavo kvalitete izdelkov. Pri tem ne smemo zanikati tudi druge, prav tako važne okolnosti, ki so kot sestavni del akcije za povečanje kakovosti in zanesljivosti, doprinesle k sedanjemu uspehu poslovanja.

Pred leti je imelo njihovo gospodarstvo velik problem: veliko gospodarskih podjetij z množico neakovostnih izdelkov, ki so se v vedno večjem obsegu kopičili v skladiščih in so dušili gospodarstvo. Tako stanje so morali spremeniti. Nastopili so nekateri nosilci zamisli o načrti izboljšavi kakovosti v proizvodnji japonskega gospodarstva. Pri tem so bili uspešni in postavili so si trdno organizacijo za skrb nad kakovostjo proizvodnje, vodili pa so jo neposredno iz vladnih krogov. Pri uresničevanju svojih nalog, v podjetjih so se posluževali zelo različnih metod dela, med katerimi naj omenim naslednje: vzgojo proizvajalcev, v katerih so vzbudili interes za boljše kakovost dela. Taka vzgoja je imela tudi finančne posledice za proizvajalce. Pri tem so imeli prednost boljši, kar je povzročalo stalno rast kakovosti dela (in tihe, toda neusmiljene borbe za vsakdanjim zaslužkom). Tako so izboljšano kakovost dosegli pri posameznikih, v obratih, v podjetjih, v posameznih gospodarskih vejah in končno v celotnem gospodarstvu. Pri izvajanju načrta so propadla vsa tista podjetja, ki se niso uspela vključiti v državni program za doseganje kvalitete. Nasprotno pa so posebno uspešna podjetja prejela priznanja in državne nagrade. Nedvomno je bila največja vrednost priznanje, s katerim je prejelo podjetje zaradi kakovosti izdelkov pravico za njihov izvoz. Neakovostni izdelki se pred tem niso smeli izvažati.

Izvajalci akcij v gospodarskih in negospodarskih organizacijah so bili vsi, ki so kakorkoli na

svojih delovnih mestih lahko vplivali na spremenjen način dela, medtem ko so bili odgovorni nosilci poslov v podjetjih njihovih direktorji.

Tako načelo za skrb nad kakovostjo dela jamči, da se mora stalno skrbeti za vgraditev kakovosti pri neposrednem izvajanju dela, ki jo posebne službe nadzirajo in pri tem skrbijo za najprimernejše metode lastnega dela. Te službe so navadno tudi nosilci akcij za izboljšavo kakovosti in posredni mobilizatorji vseh v proizvodnem procesu sodelujočih za ustvaritev postavljenih programov.

Po vzoru drugih držav je tudi pri nas prišlo do podobne zamisli. Jugoslovanska zveza organizacij za napredek kakovosti in zanesljivosti (ali kratko: JUSK) povezuje delovanje organizacij in dejavnikov vseh vrst, ki se v kakršnikoli obliki ukvarjajo z vprašanjem kakovosti. V preteklem letu je ta zveza pripravila teze generalnega projekta z naslovom: »1972. Leto kvalitete in zanesljivosti v Jugoslaviji«. Predložila jih je Zveznemu izvršnemu svetu. ZIS je predlog obravnaval v lanskem decembru in sprejel sklep:

— da naj bo prihodnje leto leto kakovosti celotne gospodarske dejavnosti,

— da predlagajo Zvezni skupščini sprejem resolucije, v kateri naj bodo natančneje določeni cilji leta kakovosti z navedbo ukrepov za dvig kvalitete. Resolucijo so pripravili predlagatelji s sekretariatom za gospodarstvo in zakonodajo ter organizacijo,

— da se pooblasti ZIS za postavitev delovnega organa leta kvalitete,

— da Sekretariat za zvezni proračun pripravi predlog predpisa o financiranju akcij v letu kakovosti, ki naj bi ga odobrila Zvezna skupščina.

V prvi polovici prihodnjega leta naj bi pričeli s postopnim uvajanjem in uresničevanjem predvidenih zamisli in take delovne pridobitve naj bi obdržali kot stalno, bodočo obliko dela tudi po preteku leta kakovosti. To pomeni, da ne gre za enkratno, kampanjsko delo, ampak za stalno bolj kakovostno delovanje. Leto kakovosti naj potemtakem le spodbudi proizvajalce k boljšemu delu.

ZIS je naložil republiškimi IS naloge, da ugotovijo sprejemljivost predlagane resolucije. Naš republiški IS je predlog resolucije obravnaval, ga sprejel in poslal ZIS. Do jesenskega zasedanja Zvezne skupščine bodo odgovorni organi pripravili na osnovi tez ter pripomb iz dosedanjih ter bližnjih obravnav generalni projekt za leto kvalitete in zanesljivosti.

Oglejmo si nekatere osnovne značilnosti tez generalnega projekta!

1. Cilj in pomembnost projekta:

— projekt služi kot osnova oblastvenim organom, institucijam in podjetjem za obravnavo in sklepanje o akcijah za izboljšanje kakovosti,

— projekt nakazuje smer pri izdelavi lastnih programov vseh, ki na kakršenkoli način lahko vplivajo na dvig kakovosti in zanesljivosti,

— projekt dokazuje vsem organom, organizacijam in posameznikom, da je dvig kakovosti in povečanje zanesljivosti skrb družbe, zato se ne sme nihče izločiti iz te družbene akcije.

2. Okvirna najvažnejša vsebina končnega dokumenta bo naslednja:

2.1. O pomenu kakovosti in zanesljivosti:

- vpliv znanosti, tehnike in tehnologije za dvig kakovosti,
- kakovost in zanesljivost kot znanstvena disciplina,
- znanstvena raziskava in predvidevanja razvoja kakovosti,
- kakovost v zvezi z nacionalnim napredkom, s tržiščem, s planiranjem, z odgovornostjo zanj.

2.2. Vplivi na kakovost v zvezi:

- z organizacijo dela,
- s splošnim izobraževanjem in strokovnostjo kadrov,
- s tehnično dokumentacijo in standardi,
- s pravnimi in tehničnimi predpisi,

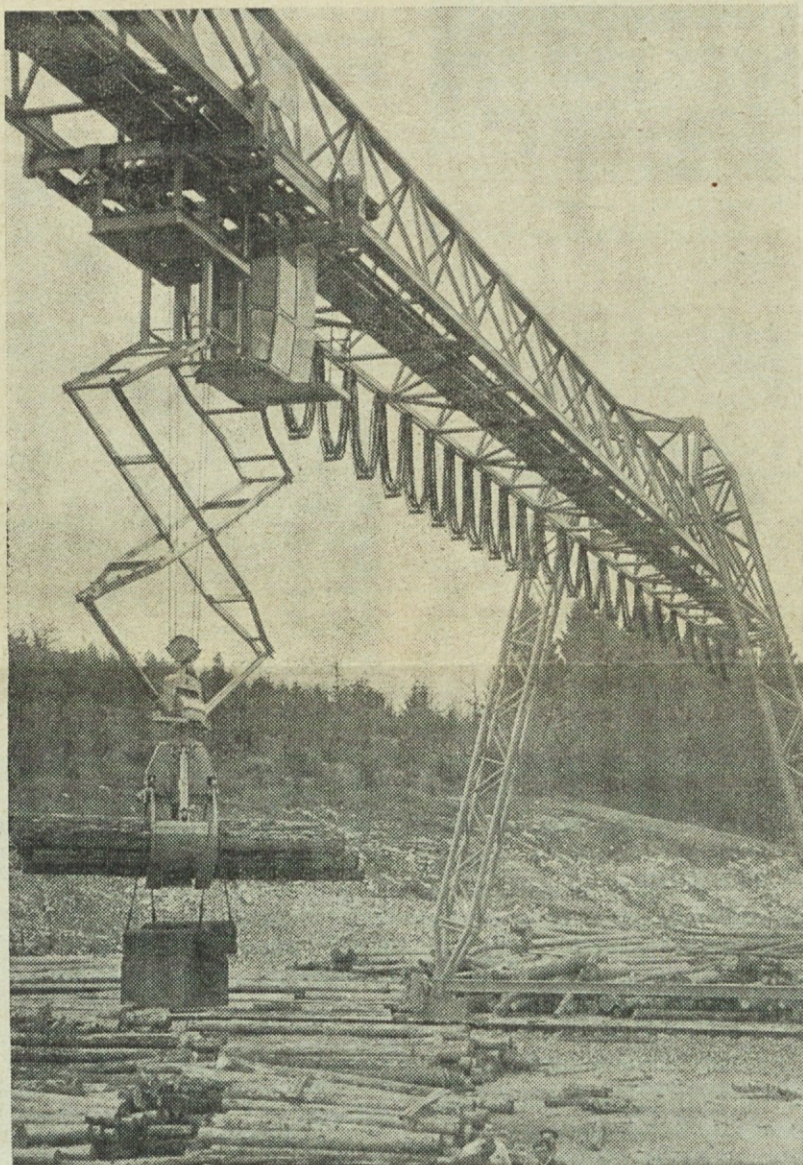
— program akcij za pravno ureitev vprašanja kakovosti in zanesljivosti proizvodov,

— stalno dopolnjevanje predpisov na osnovi tehničnega napredka.

2.6. Vpliv splošnega in strokovnega izobraževanja na kakovost gospodarskih in družbenih dejavnosti:

- kakovost in naše šolstvo vseh vrst stopenj ter primerjava s stanjem v razvitih državah,
- vzgoja javnosti o vprašanju kakovosti,
- cilji, program in načrt akcij za delo ter ocena posledic.

2.7. Sredstva obveščanja in kakovost:

Žerjav v KLI Logatec. Nosilnost 8 Mp.

— z informacijami o zanesljivosti proizvodov med uporabo.

2.3. Pomen kakovosti v gospodarskem razvoju:

- odvisnost gospodarske reforme od stopnje kakovosti in zanesljivosti,
- srednjeročni gospodarski plan razvoja in vprašanje kakovosti ter zanesljivosti.

2.4. Sedanja stopnja kakovosti in zanesljivosti v našem gospodarstvu:

- pregledi po posameznih dejavnostih gospodarstva,
- analize sedanjega stanja in primerjava s stanjem v razvitih državah,
- oblikovanje ciljev s programom dela in izdelano metodologijo dela ter kriteriji za oceno dosežkov v letu kvalitete. Programske naloge za izvršne organe, znanstvene institucije in gospodarske organizacije.

2.5. Vpliv pravnih in tehničnih predpisov na kakovost in zanesljivost:

- prikaz sedanjih razmer,
- primerjava nekaterih naših dejavnosti z razmerami v drugih razvitih državah,

— vrste in oblike propagiranja, obveščanja in vzgoje pri spremljanju kakovosti,

— naloge s cilji in ocenitev posledic.

2.8. Naš položaj in predvideni bodoči razvoj v svetu v odvisnosti od kvalitete in zanesljivosti,

2.9. Družbene in strokovne organizacije, ki se udeležujejo pri dvigu kakovosti in zanesljivosti.

Kot je razvidno iz navedenega projekta, bo vsa dejavnost v letu kakovosti največ usmerjena na obravnavo in analize družbenih, znanstvenih, tehničnih, ekonomskih in pravnih vplivov na vprašanje sedanje stopnje kakovosti, posebno važni za nadaljnje delo pa bodo programi z metodologijo dela v vseh proizvodnih dejavnostih. Analize sedanjega stanja bodo lahko koristno služile za programiranje bodočega dela, od uspešnega programiranja in njegovega izvajanja pa bodo odvisni rezultati dela.

Uspeh leta kvalitete bo v mnogem odvisen od pravočasnih priprav in enotnosti organizatorjev akcij in od pripravljenosti kvalificiranih strokovnih organiza-

cij, da pri teh družbenih nalogah sodelujejo.

Tudi Litostrojčani bomo nastopili v podjetju s predlogom lastnega litostrojskega programa, ki ga bo predložila Služba kvalitete. Zavedajmo se, da je uresničitev kakršnegakoli programa odvisna ne samo od naše službe, ampak od neposrednih proizvajalcev in od vseh služb v podjetju. V našem podjetju zaradi nezadovoljive, registrirane kakovosti izdelkov porabimo letno več finančnih sredstev, kot pa znaša enomesečni zaslužek vsega kolektiva (drugače povedano: za stroške izmeta in popravil se odpovemo vsaj »trinajesti plači«). Pri tem pa moramo upoštevati še neregistrirano škodo, ki jo kot podjetje utrpimo zaradi tehničnih in ekonomskih neresenih problemov, podaljšanja dobavnih rokov, nepotrebne zasedbe proizvodnih kapacitet vseh vrst, izgube novih naročil zaradi rokavne nesolidnosti dobav in podobno. Torej, stroškov zaradi nezadovoljive kakovosti našega dela je v resnici veliko več, kot sem jih prikazal.

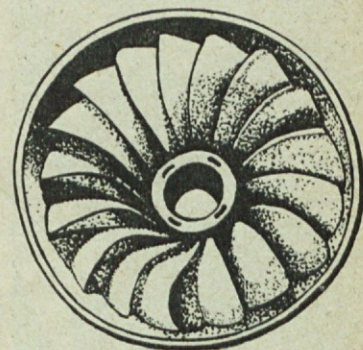
Pri vsem poslovanju ni odveč pripomba, da so kakovostne zahteve do naših proizvodov z vsakim dnem večje. Kupci niso zadovoljni s kakovostjo takih izdelkov, kot je bila včasih. To nas sili, da se moramo ravnati po zahtevah tržišča, če hočemo pridobiti nove odjemalce, če si hočemo zagotoviti naš vsakdanji kruh.

Zato z upravičenostjo pričakujemo, da bo naš predlog programa za leto kakovosti dopolnjen v končni program, ki ga bomo z enako odgovornostjo izpolnjevali vsi člani kolektiva.

Ob koncu omenjam še, da je v dneh od 19. do 21. maja t. l. sklicano VI. jugoslovansko posvetovanje o kakovosti in tehnični kontroli v industriji, pod skupnim naslovom »Učinkovitost kakovosti«. 35 poročil obravnava: uspešnost proizvodnega sistema, uspešnost proizvodne organizacije za kakovost, uspešnost službe kontrole kakovosti v podjetju; vsa obravnava je pripravljena za neposredne naloge v letu kvalitete.

V Moskvi bo od 22. do 24. junija t. l. XV. letna konferenca Evropske organizacije za kontrolo kakovosti (EOQC) z delovnim naslovom »Kakovost-standard-kvalimetrija« (kvalimetrija je znanost o merjenju kakovosti proizvodov). Poleg plenarnega zasedanja bo delo konference potekalo v sedmih sekcijah, s skupno 38 zelo zanimivimi nalogami. Tudi v tem primeru bo podatek na kakovosti izdelkov, ob istočasni obravnavi najnovejših pridobitev s področja merilne tehnike in na vedno večjih zahtevah vprašanja standardizacije.

JUSK je kot strokovna društvena organizacija sprejel obve-

zo, da v l. 1973 organizira v Jugoslaviji kongres evropske organizacije za kontrolo kakovosti. Čaka nas torej obsežno in odgovorno delo, da bomo na takem srečanju kot gostitelji sodelovali z uspešnimi rezultati lastnega dela.

dipl. inž. Jože Marenče

Mnenja Litostrojanov

ČAS PRVOMAJSKEGA ODDIHA JE MIMO. NABRALI SMO SI NOVIH MOČI IN DELAVNIK LITOSTROJSKIH DELAVCEV SE NADALJUJE. IZBRALI SMO NEKAJ ČLANOV NAŠEGA KOLEKTIVA IN JIM POSTAVILI TROJE VPRAŠANJ:

1. Kako ste prebili prvomajske praznike?
2. Kaj bi vprašali vodilne ljudi v podjetju?
3. Kaj mislite o našem časopisu?

Betka Kocjančič — industrijski fotograf

1. Za 1. maj je deževalo, prazniki so bili pusti in prazni. Ker zelo rada hodim v naravo, se zato počutim kar nekako ogolju-

fana. Če bi bilo lepo vreme, bi prav gotovo odšla na Sorico, tako pa sem ostala doma.

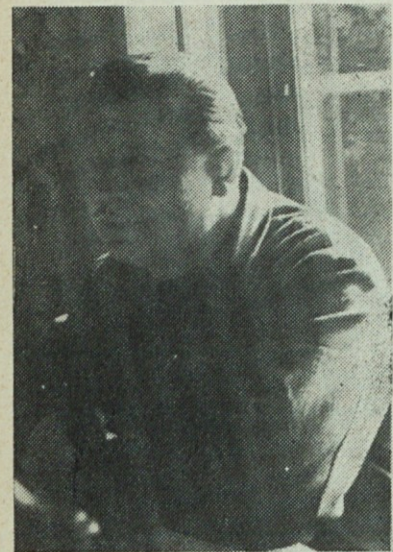
2. Vodilne ljudi bi vprašala, zakaj imajo pri nas delavci na najtežjih in najbolj umazanih delih najnižje osebnih dohodke.

3. Časopis mi je kar všeč, saj prek njega vsaj nekaj zvem o tem, kaj se godi v Litostroju. Menim pa, da v časopisu odločno premalo pišete o ženskah, ki jih je v Litostroju kar precej.

Ladislav Riblič — referent stalne inventurne komisije

1. Na dan praznika sem že ob sedmih zjutraj odšel z otroki in kužkom na Rožnik. V Šiško sem se preselil pred kratkim, zato sem šele sedaj prvič opravil ta tradicionalni izlet. Dva dni oddiha sem porabil za to, da sem pleskal stanovanje, saj si pleskarja s svojimi osebnimi dohodki ne morem privoščiti. Za praznike sem nameraval oditi k staršem, toda zaradi finančnih težav sem si premislil.

2. Vodilne ljudi bi vprašal, zakaj imamo v inventurni komisi-

ji tako zelo nizke osebne dohodke. Po vseh osemnajstih letih odkar sem v Litostroju, sem prejšnji mesec dobil do sedaj najvišje mesečne prejemke, in to 1015 din.

3. S časopisom sem zadovoljen, žal ga le malo berem, ker mi primanjkuje časa.

Franc Žabkar — ostrilec orodja in skladiščnik v modelni mizarni

1. Če bi bilo lepo vreme, bi prvega maja prav gotovo šel na izlet na Rožnik, tako pa sem sedel doma in preganjal revmo.

2. Vodilne ljudi bi vprašal, kdaj se bodo naši osebni dohodki lahko primerjali z osebnimi dohodki delavcev v drugih podjetjih.

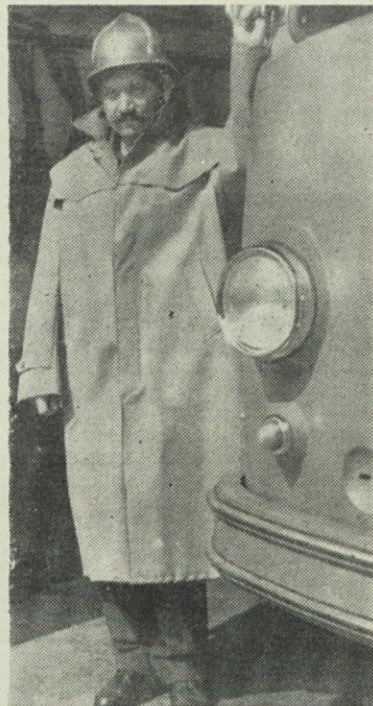
3. Časopis berem le bolj malo, ker nimam mnogo časa, pa tudi zaradi oči ne morem mnogo brati. Lahko pa rečem, da sem s tistim, kar preberem, zadovoljen.

Desimir Nikić — kovinostrugar v obdelovalnici

1. Prvi maj sem praznoval v Ljubljani. Za delavski praznik hodim vsako leto na tradicionalno zborovanje na Rožnik. Pred leti sem sicer sodeloval na prvomajskih paradah, sedaj pa žal ugotavljam, da tiste živahnosti in sproščenosti, ki je vladala na teh paradah, na današnjih prvomajskih proslavah ni več.

2. Vodilne bi vprašal, na kakšen način bi lahko čez poletje dobil dopust, čeprav sem za dalj časa prekinil delovno razmerje. Na dan vstaja, 27. julija, se zberemo doma vsi sinovi, ki sicer delamo po raznih mestih naše države.

3. V časopisu mi ni všeč to, da iz člankov ne razvidimo, kaj in kako dela mladina v Litostroju. Glede vsebine časopisa pa sem mnenja, da vse premalo pišete o družinskem življenju naših delavcev.

Stane Žagar — vodja gasilske službe

1. Na praznik sem bil zaradi slabega vremena kar doma, kjer sem se ježil na dež. Če bi bilo lepo vreme, bi šel v rojstni kraj v Belo krajino.

2. Vodilne ljudi bi vprašal, kdaj bodo vpeljali več discipline in reda in kdaj bodo dokončno izpeljali že večkrat napovedane ukrepe.

3. Z vsebino časopisa sem zadovoljen, ne zdi se mi prav, da dobivajo časopis tudi tisti, ki že dolga leta niso več člani našega kolektiva.

Milivoj Mičunović — priučen avtoličar

1. Za prvomajske praznike sem odšel z večjo družbo v Beograd k svojim znanec, kjer sem se imel zelo dobro.

2. Želel bi, da bi mi vodilni ljudje omogočili ogledati si tudi druge obrate v Litostroju. S svojim delom sem sicer zadovoljen, rad pa bi se spoznal še z drugimi Litostrojčani in njihovim delom.

3. Časopise zelo rad prebiram, moja velika želja pa je, da bi sodeloval tudi v časopisu Lito-

stroj. Rad bi objavil v našem časopisu nekaj svojih pesmi. Kar se vsebine časopisa tiče, sem mnenja, da premalo pišete o problemih litostrojske mladine.

KOLIKO DOPUSTA ?

V zadnjem času smo pri ugotavljanju osnov za odmero dolžine porodniškega dopusta in letnega dopusta opazili neupravičeno podaljševanje oziroma nepravilen izračun števila pripadajočih dni porodniškega in letnega dopusta v nekaterih samostojnih organizacijah združenega dela.

I. Glede odmere porodniškega dopusta in letnega dopusta takoj po poteku porodniškega velja pravilnik o porodniškem dopustu, ki ga je sprejel DSP dne 27. 4. 1967. Pravilnik določa, da ima delavka za nosečnost in porod pravico do nepretrganega porodniškega dopusta najmanj 105 dni, ki ga mora nastopiti obvezno 28 dni pred porodom, izjemoma pa že 45 dni pred porodom, a le na podlagi zdravniškega izvida. Podjetje priznava vsaki delavki, ki je delala v tej delovni organizaciji najmanj 6 mesecev do dneva uveljavitve pravice do porodniškega dopusta in ji delo tudi ni prenehalo do poteka 105 dni porodniškega dopusta, za porod pravico do podaljšane porodniškega dopusta v nepretrganem trajanju največ 28 dni v istem koledarskem letu ali na prehodu med dvema zaporednima koledarskima letoma. Podaljšan porodniški dopust mora delavka izrabiti takoj po izrabljenem porodniškem dopustu 105 dni, tako da traja odsotnost delavke z dela zaradi nosečnosti in poroda skupaj 133 dni, s pravico do nadomestila na račun sredstev socialnega zavarovanja za 105 dni in na račun sredstev za osebne dohodke podjetja 28 dni.

Če ne izkoristi pravico do podaljšane porodniškega dopusta, ima takoj po končanem porodniškem dopustu 105 dni pravico izrabiti v celoti tudi pripadajoči letni dopust v trajanju kot ga za posamezen primer določa pravilnik o delovnih razmerjih te delovne skupnosti. Delavka, ki pa je izrabila podaljšan porodniški

dopust (105+28 dni) ima pravico le do 14 delovnih dni letnega dopusta t. j. do minimalnega letnega dopusta po TZDR.

Če pride do tega, da izrabi delavka le del podaljšane porodniškega dopusta in je to s vključno 14 dnevi letnega dopusta manj, kot je njena pravica do letnega dopusta po pravilniku o delovnih razmerjih, in gre delavki pravica do letnega dopusta tudi za razliko, ki izhaja iz tega izračuna, a le do dosežene zgornje meje za letni dopust po TZDR oziroma pravilniku o delovnih razmerjih. Delavki, ki je izrabila svoj letni dopust pred nastopom porodniškega dopusta, se v istem koledarskem letu zmanjša podaljšan porodniški dopust za tisto število dni letnega dopusta, ki je preseglo minimalni letni dopust 14 delovnih dni, vendar največ za polovico podaljšane porodniškega dopusta.

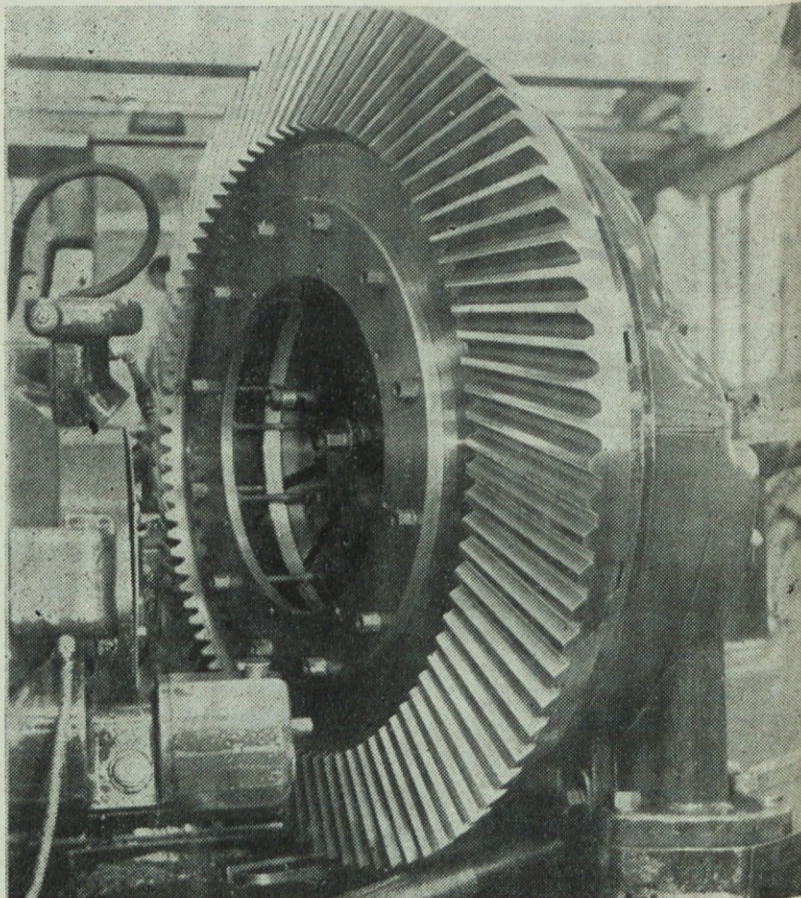
V primeru, ko je delavka začela izrabljati svoj letni dopust na koncu zadevnega koledarskega leta in ga je nadaljevala v letu poroda, se dnevi letnega dopusta ne odštejejo od podaljšane porodniškega dopusta, čeprav vmesni čas ne presega 6 mesecev.

II. Delavec ima pravico do letnega dopusta po 11 mesecih nepretrganega dela v vsakem koledarskem letu. Skrajšan delovni čas oziroma 42 urni tednik, ko delavci ne delajo ob sobotah, vseva tudi soboto, ki dopolnjuje delovni teden šestih delovnih dni. To pomeni, da se tak prosti

dan pri 5 dnevnem tedniku računa kot delovni dan tudi v času letnega dopusta, počitka na dan državnega praznika in podobno.

Prosta sobota je torej delovni dan, ki ga pri določanju letnega dopusta ni mogoče primerjati z nedeljo oziroma s sedmim dnem v tednu, ki se ne šteje za delovni dan. Upoštevajoč pravilnik o de-

lovnih razmerjih je potrebno v primeru, ko delavec izkoristi ves svoj letni dopust naenkrat, všteti v število dni letnega dopusta tudi proste sobote in sicer tako, da se mu za letni dopust od 14 do vključno 21 delovnih dni odštejeta dve prosti soboti, za letni dopust od 22 do vključno 30 delovnih dni pa 3 proste sobote.

Mehanska obdelava večjega stožčastega zobnika

OSEBNI DOHODKI 1970

CEPRAV JE LETO 1970 ŽE NEKOLIKO ODMAKNJENO OD NAS, VSEENO NISMO POZABILI, DA NAM DOLGUJE SE NIZ INFORMACIJ O SEBI. MARSIKAJ O NJEM, O POSLOVNEM LETU 1970 NAMREČ, SMO IZVEDELI IZ POSLOVNEGA POROČILA, KI NAM JE BILO DOSTAVLJENO TE DNI. PRIMERNO DEBELI ZVEZEK NAS INFORMIRA O MARSICEM. NAPISANO JE Z NAMENOM IN ŽELJO, DA SEZNANI SLEHERNEGA CLANA NASE DELOVNE SKUPNOSTI O NAŠIH POSLOVNIH REZULTATIH V PRETEKLEM LETU, O TISTI DOBRIH IN SLABIH, O POZITIVNIH IN NEGATIVNIH STRANEH NASEGA DELA, PREDVSEM PA O VSEM TISTEM, KAR NAJ BI IN KAR MORA ZANIMATI VSAKEGA PROIZVAJALCA-UPRAVLJALCA. TO JE PA VSAKDO IZMED NAS.

Toda če bi hoteli ponovno pisati in razpravljati o poslovnih rezultatih leta 1970, bi dejansko pisali novo poslovno poročilo. To pa ni potrebno. Vzeli pa bomo iz njega samo en podatek, in sicer osebne dohodke. Te pa bomo skušali prikazati v nekoliko razširjenem prikazu.

To bomo napravili s prav določenim namenom:

- naj bo vsak izmed nas obveščen, kako Litostroj nagrajuje svoje ljudi, ali pa obratno, koliko smo z delom ustvarili in si potem po dogovoru razdelili med seboj, kar je bližje resnici, saj ne obstaja nikakršen »Litostroj«, ki bi po lastni volji ali presoji delil denar, kot nekateri mislijo: če je dobre volje — več, če pa slabe — manj. Razdelili smo le toliko, kolikor smo ustvarili.
- skušali bomo odgovoriti na vprašanje, ali so se osebni dohodki v letu 1970 kaj zvišali,
- in dalje: ali smo bili uspešni pri odpravljanju »nizkih« osebni dohodkov,
- ali imamo tudi mi med seboj kaj milijonarjev in pa takih, ki niti za krop ne zaslužijo,
- in še nekatere zanimive podatke bomo natrosili vmes.

Zavedamo se, da ni lahko odgovoriti na gornja vprašanja. Pri zbiranju podatkov smo skušali biti do kaj objektivni. Da bi izločili kakršenkoli osebni vpliv, je pretežno delo opravil naš IBM-stroj. Za stroj pa vemo, da ne laže in da se nanj lahko zanesemo. Bolj se bojimo kritikov. Tem je težko ustreči. Kajti, če bi napravili pregled na podlagi kritike kritikov, bi kritiki ponovno kritizirali svojo lastno kritiko. Zato jo mahni-mo po svojo!

Iz naslova osebnih dohodkov je bilo v letu 1970 izplačanih 77.506.163 dinarjev. Izplačani osebni dohodki predstavljajo 16,3 odstotka od celotnega dohodka. In če navedemo še to, da je znašal dobiček le 2,5 odstotka celotnega dohodka, ostalo pa smo izdali za pogodbene (1,8 odstotka) in zakonske (2,4 odstotka) obveznosti ter materialne stroške (77,0 odstotka), lahko ugotovimo, da je podjetje izplačalo osebnih dohodkov največ, kolikor jih je bilo mogoče. Izplačani skupni znesek osebnih dohodkov, je tudi za 5,3 odstotka večji, kot je bil v planu predviden.

Takoj se bomo vprašali, kam je šel ta denar. Ko ob mesecu prejmemo svoj osebni dohodek v kuverti, niti ne pomislimo, iz koliko elementov je sestavljen. Zaradi zanimivosti bomo navedli strukturo neto izplačil osebnih dohodkov v letu 1970 in jih istočasno še razvrstili po padajočih vrednostih. Tako opredeljen pregled izgleda:

Vrsta izplačil	din	%	% 1970/69
EC-2	16.046.228,46	30,58	— 0,96
EC-1	13.306.731,32	25,36	— 0,98
Funkcijski dodatek	6.736.565,24	12,84	28,65 2,79
Preseg norm	6.668.139,77	12,70	28,35 1,15
Redni dopust	3.663.282,59	6,98	15,58 1,14
Režijski faktor	1.594.200,25	3,04	6,78 1,34
Državni prazniki	1.400.029,28	2,66	5,95 1,34
Težavnostni dodatek	1.230.265,70	2,35	5,24 0,92
Nadurno delo (50 %)	716.875,43	1,36	3,04 0,67
Stalnostni dodatek	506.189,96	0,96	2,15 0,87
Povračila	386.219,32	0,74	1,64 1,26
Terenski dodatek	301.503,62	0,57	1,28 1,01
Izredni dopust	175.076,54	0,33	0,74 1,56
Dodatek za nočno delo	81.751,70	0,16	0,35 1,05
Avtokontrola	55.586,47	0,10	0,23 0,56
Dodatek za min. OD	4.186,09	0,01	0,02 0,26
Korekcijski faktor	-390.476,07	-0,74	— —
	52.482.355,67	100,00	100,00 1,21

Tabela je prirejena v neto zneskih z ustreznimi odstotkovno strukturo, poleg tega pa v predzadnjem številčnem stolpcu še z odstotkovno strukturo izplačil nad vsoto EC-1 in EC-2. V zadnjem stolpcu pa smo podali razmerje vrste izplačil v letih 1970 in 1969.

V letu 1970 je naš Pravilnik doživel nekatere spremembe. Zato je tudi naš pregled morda nekoliko čuden in ne prikazuje prave slike. Za korekcijski faktor na primer vemo, da je obstajal le še v januarju in februarju, nato pa smo prešli na točkovni sistem. In če upoštevamo še ostale spremembe, nam analiza vrste izplačil vseeno marsikaj pove. Za naše obračunske osnove (analitične stopnje) smo izplačili 55,50 odstotka, dočim za razne dodatke in nadomestila pa preostalih 44,50 odstotkov. Za dodatke in nadomestila smo še posebej izračunali njihovo strukturo. Mimogrede naj omenimo, da je bilo kot dodatek za izplačilo minimalnega osebnega dohodka 600 dinarjev oziroma za edine hranilce 800 din potreben malenkosten znesek. Na splošno pa je potrebno posamezne vrste izplačil odgovarjajoče kombinirati. Na primer delo v normi ima naslednje možnosti: EC-1, preseg norme, redni dopust, državni prazniki, težavnostni dodatek itd., drugo delovno mesto pa zopet drugače. Sicer pa smo prepričani, da je vsakdo mojster za svoje področje in lahko kombinira in računa.

V planu za leto 1970 smo predvideli, da naj bi znašal povprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega 1350 din. Tu je bilo podjetje mož-beseda in ga doseglo v višini 1382 dinarjev. Morda je številka sama zase le še nekoliko prenizka. Toda pridobi na pomenu, če pomenimo, da se nanaša na preko 3150 povprečno zaposlenih, ki so mesečno prejimali zagotovljene osebne dohodke v skladu z ustvarjenim dohodkom. K sreči so bili v letu 1970 naši proizvođači, storitve in usluge toliko zanimive na tržišču, in naše poslovanje toliko urejeno, da noben mesec nismo trepetali glede možnosti izplačila. Občutek varnosti in stabilnosti pa je tudi nekaj!

In če leto 1970 vključimo v zaporedje zadnjih petih let (1966—1967—1968—1969—1970) in za ista leta navedemo tudi povprečne mesečne osebne dohodke na zaposlenega, dobimo naslednje vrednosti: 807.—, 903.—, 968.—, 1.174.— in 1.382.— dinarjev. Tudi tu je vidno postopno dviganje k višjim vrednostim.

Zanimivo sliko nam nudi tudi diagram, v katerega smo vnesli povprečna mesečna izplačila osebnega dohodka na zaposlenega v posameznih mesecih za zadnja tri leta (glej diagram!). Za leto 1970 lahko ugotovimo, da je izplačevanje potekalo bolj umirjeno kot prejšnja leta.

Sedaj pa se vrnimo k našemu povprečnemu mesečnemu osebnemu dohodku na zaposlenega. Kaj je to? Če bi jo iskali, je verjetno ne bi našli. Če se izognemo njeni definiciji, bomo rekli, da je to le neka izračunana vrednost, okrog katere se nahaja največ izplačil. Tu pa se pričnemo naša radovednost, kdo je pod in kdo nad to vrednostjo. Tako razporejevanje vseh zaposlenih in urediti podatke o vsakomur pa bi bilo preobsežno delo. To pa tudi ni naš namen. Bolj nam gre za to, da dobimo nekakšen splošen pregled o naši nagrajevalni politiki v preteklem letu, kar pa lahko koristno uporabimo pri tekočem nagrajevanju. Zato bomo vseeno poizkusili prodreti v skrivnostno povprečje 1.382.— dinarjev in ga nekoliko razčlenili.

Za prvo analizo smo se poslužili kar Poslovnega poročila. V statistične namene se v njem uporabljajo nekatere nazadnjaške opredelitve (delavci, uslužbenci), toda to so napravili »oni« in ne mi. Mi bomo le prepisali tabelo iz Poslovnega poročila tako, kot je tam navedena:

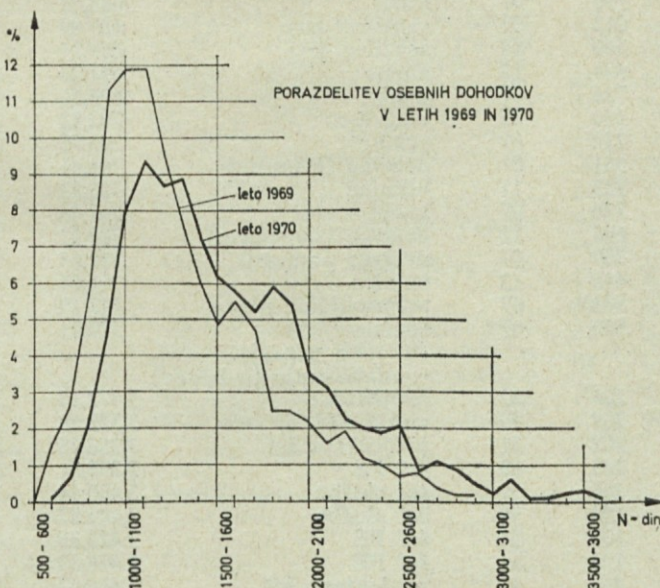
Delavci:	
VK	1.490,40 din
KV	1.188,64 din
PK	1.054,32 din
NK	905,28 din
Delavci:	1.218,08 din

Uslužbenci:	
VV	2.384,64 din
VS	1.698,32 din
SS	1.205,20 din
NS	936,56 din
PO	800,40 din
Uslužbenci:	1.637,60 din

D in U 1.381,84 din

No, nekaj manj nejasnosti je že. Namesto ene številke, jih imamo sedaj že devet, dešifrirati je potrebno le označbe za kvalifikacijske stopnje. Toda očitno s tako razčlenbo osebnih dohodkov še nismo zadovoljni.

Zato smo se odločili za način, ki smo ga do sedaj že nekajkrat uporabili. Povprečni mesečni osebni dohodki smo izračunali za slehernega, ki je bil v letu 1970 zaposlen vseh 12 mesecev v podjetju, nato pa jih združili po enotnih naslovih delovnih mest (šifrah) in jih istočasno razvrstili še po funkcionalnih pomembnostih. Pregled je izdelan na naslednji način:

dek smo izračunali za slehernega, ki je bil v letu 1970 zaposlen vseh 12 mesecev v podjetju, nato pa jih združili po enotnih naslovih delovnih mest (šifrah) in jih istočasno razvrstili še po funkcionalnih pomembnostih. Pregled je izdelan na naslednji način:

- uporabljen je seznam delovnih mest po funkcionalni pomembnosti
- v prvem stolpcu je navedena šifra delovnega mesta
- v drugem stolpcu je naveden naziv delovnega mesta
- v tretjem stolpcu je navedeno število delovnih mest, ki so bila vseh 12 mesecev zasedena in ki smo jih kasneje upoštevali pri izračunu povprečnega mesečnega dohodka
- v četrtem stolpcu je naveden povprečni mesečni dohodek delovnega mesta v dinarjih
- v petem stolpcu pa količnik med povprečnim mesečnim osebnim dohodkom delovnega mesta v letu 1970 proti letu 1969.

Tako opredeljen pregled izgleda takole:

0 — STRANSKA DEJAVNOST

002	računovodja	1	1.874,59	
004	knjigovodja mater.	1	985,26	1,24
007	administrator	2	1.124,80	1,27
013	snažilec(-ka)	7	717,66	1,25
015	skupinovodja	1	1.018,51	1,12
019	servirec	1	829,43	1,17
031	hišnik	3	1.247,40	1,34
032	kurjač	2	1.039,66	1,24
034	perica	3	711,53	1,21
035	vrtnar	1	1.043,04	1,21

1 — ORGANIZATORJI

101	direktor gener.	1	5.416,50	1,49
102	direktor območja	2	4.442,25	1,36
103	direktor enote	7	3.862,08	1,28
105	šef PE	4	3.379,71	1,22
106	šef službe	6	3.187,22	1,23
107	šef obratov	2	3.097,61	1,24

2 — KOORDINATORJI

201	pomočnik direktorja	1	3.036,47	1,20
202	projektant šef	7	3.266,70	1,22
203	vodja tehnični	2	2.894,78	1,17
204	vodja poslovni	20	2.735,87	1,18
205	vodja obrata	17	2.486,31	1,14
206	šef objekta	2	3.128,74	1,36
207	vodja odd. ali ods.	115	2.099,87	1,15
208	vodja laboratorija	13	2.034,56	1,10
209	delovodja glavni	19	2.222,08	1,17
210	delovodja	97	1.934,54	1,19
211	nadzornik glavni	6	2.286,17	1,09
212	nadzornik	3	1.578,66	1,07
213	skupinovodja	63	1.606,89	1,22

3 — PRIPRAVLJALCI PROIZVODNJE

301	raziskovalec	3	2.608,17	1,25
302	razvijalec	5	2.446,31	1,15
304	projektant	69	2.645,88	1,17
308	kalkulant sam.	5	1.672,32	1,52
309	kalkulant	1	1.031,46	—
310	konstruktor gl.	9	2.089,40	1,08
311	konstruktor sam.	16	2.174,69	1,17
312	konstruktor	35	1.827,78	1,22
313	risar tehnični	29	1.192,81	1,10
314	metalurg	2	2.414,33	1,14
315	tehnolog gl.	8	2.356,93	1,10
316	tehnolog sam.	40	2.113,09	1,13
317	tehnolog	9	1.299,31	0,78
318	tehnik	2	1.611,97	1,36
319	referent	59	1.471,37	1,28
320	planer glavni	5	1.788,64	1,24
321	planer sam.	6	1.475,41	1,31
324	terminec sam.	3	1.212,72	0,76
325	terminec	1	1.026,99	0,82
326	dispečer gl.	10	1.795,11	1,92
327	dispečer	1	1.452,84	0,89
328	lanser gl.	4	1.235,87	1,12
329	lanser	28	1.011,37	1,14
331	laborant	12	1.160,25	1,24
332	operater	5	1.529,93	1,21

4 — IZVRŠEVALCI STROJNI

401	lesostrugar	2	2.011,75	1,08
402	lesorezkalec	2	1.694,11	0,86
403	formar strojni	5	1.253,07	1,11
404	čistilec strojni	4	1.086,65	1,15
405	kovač strojni	9	1.540,53	1,06
406	ključavničar strojni	1	1.696,10	1,06
407	rezalec strojni	6	1.192,77	1,27
408	brusilec strojni	28	1.525,56	1,24
409	ostrilec	21	1.042,97	1,28
410	pehalec	11	1.411,77	1,21
411	rezkalec	28	1.372,70	1,26
412	strugar	121	1.471,01	1,18
413	skoblar	10	1.287,10	1,07
414	strojnik	6	1.794,95	1,36
415	vrtalec	30	1.360,71	1,11
416	vrtalec-rezkalec	27	1.575,55	1,19
417	tiskar	3	1.469,00	1,41

5 — IZVRŠEVALCI ROČNI

501	mizar modelni	24	1.871,99	1,23
502	ključavničar modelni	2	1.519,50	—
503	pripravljalca peska	27	909,35	1,21
504	priprav. vložka	8	1.176,93	1,15
505	sušilec	10	1.160,86	1,15
506	formar ročni	60	1.638,11	1,28
507	železokrivce	4	1.186,83	1,71
508	jedrars	24	1.402,55	1,22
509	ponvičar	5	1.422,18	1,22
510	šamotar	4	1.249,76	1,00
511	talilec	21	1.748,49	1,31
512	izpraznjevalec	7	1.006,08	1,21
513	čistilec ročni	78	1.171,01	1,16
515	žarilec	7	1.349,14	1,13
516	zarisovalec	14	1.606,41	1,05
517	ključavničar strojni	117	1.369,06	1,13
518	ključavničar spl.	17	1.815,11	1,16
519	kalilec	8	1.272,92	1,01
520	tušar	1	1.706,36	0,98
522	varilec obločni	62	1.609,29	1,18
524	rezalec plamenski	23	1.540,51	1,27
525	žagar	1	1.051,86	1,34
526	kovač ročni	5	1.187,26	1,12
527	elektrikar	21	1.545,25	1,28
528	elektronavijalec	4	1.404,29	1,14
530	elektromonter	20	1.563,05	1,26
531	avtoelektrikar	1	1.622,19	1,00
532	avtomehanik	12	1.524,92	1,47
534	instalater	10	1.504,29	1,34
535	finomehanik	1	1.424,89	1,19
536	brusilec ročni	33	1.226,24	1,12
537	klepar	3	1.500,09	1,72
539	mazalec	5	1.053,63	1,20
542	monter	148	1.622,41	1,13
543	peskar	2	1.328,26	0,80

OSEBNI DOHODKI 1970

544	signer	5	1.098,01	1,18
545	čevljar	1	1.106,55	1,27
547	prešivalec	1	1.180,44	1,21
548	knjigovez	2	1.202,00	1,47
549	svetlokopirec	3	822,41	1,18
550	vlagalec	2	817,89	1,23
551	polnilec tehn. plin.	7	1.532,45	1,38
553	pleskar	24	1.271,83	1,19
554	mizar splošni	11	1.198,02	1,30
555	embalažer	4	1.150,05	1,39
556	tesar	4	1.324,74	1,38
557	zidar	6	1.038,55	1,22
558	kurjač	15	1.325,72	1,27
559	delavec pomožni	7	803,73	1,29
560	snazilec (-ka)	40	852,91	1,26
561	delavec (-PA-pranje)	22	957,14	—

6 — IZVRŠEVALCI V TRANSPORTU

601	šofer	20	1.503,92	1,09
602	voznik viličarja	14	1.252,32	1,32
603	voznik lokomotive	1	1.723,10	1,21
605	karist	12	894,08	1,19
606	žerjavar	76	1.212,37	1,20
607	premikač	4	1.212,41	1,11
608	delavec transportni	52	898,13	1,14
609	navozovalec	11	1.016,37	1,15

7 — IZVRŠEVALCI OSTALI

701	psiholog industr.	1	2.381,12	1,72
703	sanitarni tehnik	1	1.719,82	0,90
704	referent	8	1.415,73	1,14
706	prevajalec	2	1.445,11	—
708	fotograf industr.	2	1.091,58	1,23
709	fotograf-litograf	1	1.018,21	—
710	retušer	1	1.512,89	1,07
711	osnutkar	2	1.445,51	1,36
712	tajnica	20	1.260,90	1,22
713	administrator	32	1.070,87	1,22
714	korespondent	17	1.087,25	1,18
716	daktilograf	2	940,29	1,41
717	evidenčni	37	950,57	1,14
718	statistik	3	1.035,81	1,16
719	knjižničar	1	1.077,13	1,14
720	dokumentarist	1	1.440,58	1,34
721	arhivar	2	927,69	1,13
722	tabelirec	6	1.676,24	1,11
723	luknjač	10	994,33	1,14
725	skladiščnik	57	1.084,66	1,16
727	razpisovalec ročni	4	960,80	1,22
730	teleprinterist	2	1.141,92	1,34
731	receptor	2	1.212,94	1,48
732	vratar	24	961,63	1,31
733	čuvaj	11	918,30	1,16
734	gasilec-šofer	4	1.714,48	1,71
735	gasilec	5	1.069,09	1,22
736	kurir	7	731,47	1,17
737	pripravnik	1	1.779,17	—
738	stažist	1	2.056,46	1,28
739	mehanograf	4	1.255,26	—

8 — REALIZATORJI

801	svetovalec	7	3.139,16	1,30
803	programer	2	2.263,81	—
804	analitik	15	1.787,23	1,24
807	instruktor	1	2.531,96	—
808	komercialist gl.	5	1.996,42	1,37
809	komercialist sam.	19	1.589,48	1,28
810	komercialist	6	1.345,54	1,21
812	blagajnik glavni	2	2.091,65	1,11
813	knjigovodja obratni	1	1.511,21	1,28
814	knjigovodja sam.	8	1.507,92	1,32
815	knjigovodja	8	1.179,48	1,32
816	fakturist	2	1.047,25	1,35
817	kalkulant gl.	2	1.588,43	1,27
818	kalkulant sam.	10	1.157,86	1,08
819	kalkulant	3	1.066,92	1,02
821	referent	18	1.211,76	1,15
822	kontrolor gl.	11	1.967,58	1,23
823	kontrolor	58	1.573,09	1,32
824	ekspeditor	5	1.345,27	1,23
826	predajalec	2	1.414,28	—
827	prodajalec	4	1.432,16	—

V pregled je zajetih 2683 delovnih mest in 182 imen delovnih mest. Le v 8 primerih smo ugotovili, da je količina v zadnjem stolpcu manjši od 1, kar pomeni manjši povprečni mesečni osebni dohodek v letu 1970 napram letu 1969. Vzroki za te izjemne primere pa so lahko dokaj različni.

Vemo pa, da je pretežna večina delovnih mest razvrščena še v različne analitične stopnje. Tak pregled bi bil lahko nadaljna razčlenitev in približevanje k posamezniku. Žal bi bil tak pregled le preobsežen, saj vsebuje prek 670 vrstic! Za vzgled pa bomo vseeno navedli tri delovna mesta, ki so številčno najmočnejša, to so delovna mesta monter (šifra 542), strugar (šifra 412) in ključavničar strojni (šifra 517). Poglejmo:

Šifra	AS	Naziv delovnega mesta	Število	din
412	13	strugar	16	1.059,71
	15	strugar	25	1.164,03
	17	strugar	19	1.447,23
	19	strugar	32	1.596,56
	21	strugar	19	1.791,44
	23	strugar	10	1.931,15
povprečje:			121	1.471,01

517	11	ključavničar strojni	1	730,89
	12	ključavničar strojni	10	1.060,12
	13	ključavničar strojni	21	1.177,43
	15	ključavničar strojni	28	1.245,48
	17	ključavničar strojni	20	1.306,97
	19	ključavničar strojni	19	1.541,12
	21	ključavničar strojni	14	1.678,49
	23	ključavničar strojni	4	2.582,17
povprečje:			117	1.369,06

542	15	monter	25	1.297,86
	17	monter	28	1.435,06
	19	monter	35	1.698,14
	21	monter	44	1.747,55
	23	monter	16	1.947,61
povprečje:			148	1.622,41

Dovolj! Če bi namreč tako nadaljevali, bi marsikomu opešale oči. Naslednje, številčno najmočnejše delovno mesto bi imelo šifro 207 (vodja oddelka ali odseka) s stopetnajstimi zastopniki in razvrstitvijo v 28 različnih analitičnih stopnjah, od 13 AS pa tja do 49 AS! Izgleda, da je to najbolj zanimivo delovno mesto, saj poteka njegova triletna dinamika takole: 51 — 88 — 115! Ker nam ni poznana mikroorganizacija, ne moremo kaj več komentirati. Predstavljamo pa si, da je vsak vsakemu šef. Mnenja smo tudi, da malo humorja nikoli ni odveč.

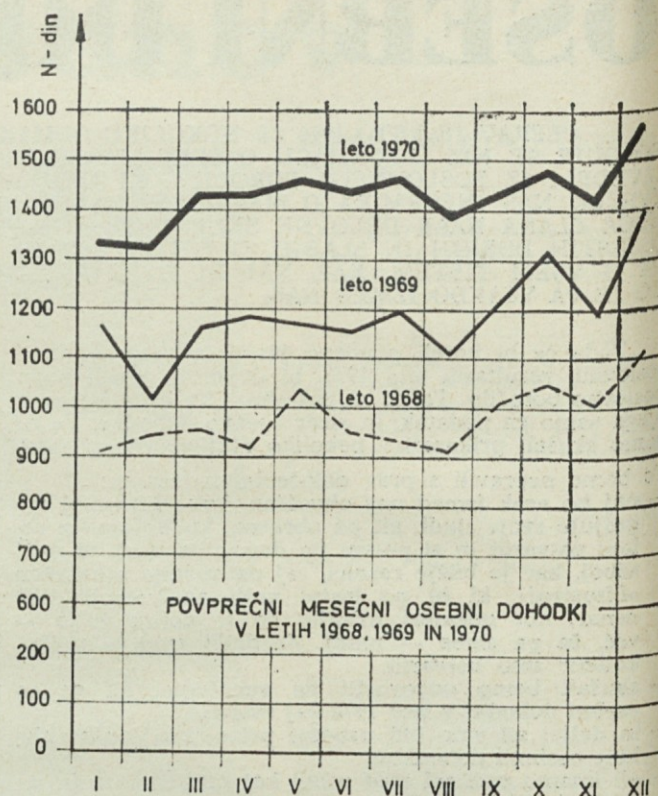
V uvodu smo tudi napovedali, da bomo skušali prodreti v skrivnost najvišjih in najnižjih osebnih dohodkov. V ta namen smo zbrali po en odstotek, to je 30 posameznih delovnih mest z najvišjimi in enako število posameznih delovnih mest z najnižjimi zaslužki. Za delovna mesta z najnižjimi zaslužki moramo poudariti, da lahko nanje vpliva marsikaj, med drugim bolniški dnevi, pa tudi kateri neupravičeni izostanki od dela so verjetno vmes. Saj drugače ne moremo razumeti, kako se lahko ob zagotovljenem minimalnem osebnem dohodku v višini 600 din, za edine hranilce pa 800 din, pojavita dve izjemi, kot bomo videli v pregledu.

Delitev na najvišje in najnižje je zelo relativna opredelitev in nam ne pove dosti več kot to, da niso vsi osebni dohodki enaki, temveč različni, skladno z delovnim prispevkom posameznika, ki ga vrednotimo na podlagi skupnih dogovorov, ki jih vsebuje Pravilnik o delitvi osebnega dohodka.

In še ena pripomba: pri objektivnem ocenjevanju rezultatov naše nagrajevalne politike imena niso važna. Zato v pregledu navajamo le šifro delovnega mesta, odgovarjajočo analitično stopnjo, naziv delovnega mesta ter povprečni mesečni osebni dohodek. Za 30 najnižjih in 30 najvišjih posameznih povprečnih mesečnih osebnih dohodkov izgleda pregled takole:

Šifra	AS	Naziv delovnega mesta	Din
513	10	čistilec ročni	532,75
560	07	snazilec(-ka)	553,55
560	07	snazilec(-ka)	609,47
549	07	svetlokopirec	611,17
560	07	snazilec(-ka)	619,24
732	08	vratar	626,02
412	13	strugar	639,72
736	08	kurir	651,62
527	08	elektrikar	656,89
013	07	snazilec(-ka)	660,75
013	07	snazilec(-ka)	661,48
013	07	snazilec(-ka)	665,96
736	07	kurir	671,03
034	08	perica	673,93
034	08	perica	674,14
736	07	kurir	688,48
013	07	snazilec(-ka)	689,09
560	07	snazilec(-ka)	689,34
605	12	karist	691,28
736	07	kurir	696,56
550	09	vlagalec	702,12
732	09	vratar	703,75
561	08	delavec (PA-pranje)	704,61
723	11	luknjač	705,33
736	07	kurir	707,46
608	12	delavec transportni	709,17
559	07	delavec pomožni	710,63
415	13	vratalec	711,64
503	07	pripravljalac peska	712,10
560	07	snazilec(-ka)	722,01

304	42	projektant	3.372,13
207	49	vodja odd. ali ods.	3.372,88
202	51	projektant šef	3.386,85
105	50	šef PE	3.394,31
106	50	šef službe	3.400,44
106	50	šef službe	3.401,57
105	51	šef PE	3.421,35
105	51	šef PE	3.425,83
202	49	projektant šef	3.430,42
304	41	projektant	3.443,22
304	42	projektant	3.453,57
304	42	projektant	3.469,55
304	41	projektant	3.482,54
501	27	mizar modelni	3.494,88
304	42	projektant	3.553,06
103	40	direktor enote	3.553,65
801	48	svetovalec	3.631,10
103	51	direktor enote	3.745,77
103	50	direktor enote	3.750,61
103	51	direktor enote	3.774,12
103	52	direktor enote	3.795,97
518	21	ključavničar spl.	3.837,66
206	40	šef objekta	3.870,75
103	51	direktor enote	4.036,11
103	52	direktor enote	4.378,30
102	55	direktor območja	4.442,11
102	55	direktor območja	4.442,39
801	48	svetovalec	4.525,93
517	23	ključavničar strojni	4.707,92
101	59	direktor gener.	5.416,50

Iz pregleda vidimo, da sta v območju med 500 in 600 dinarji le dva posameznika, med 600 in 700 dinarji pa 18, kar je v primerjavi s prejšnjim letom občuten premik navzgor. Sicer pa je najboljše, da napravimo kar rekapitulacijo in postavimo povprečne mesečne osebne dohodke delovnih mest leta 1970 v skupine z razliko po 100 din ter jih istočasno primerjamo z enako postavljenimi v l. 1969. Da jih lažje primerjamo, smo izračunali odstotkovno strukturo. V pregledu pa je navedeno tudi število delovnih mest, ki so bila v ta pregled zajeta. Tudi iz tega pregleda je viden vzpodbuden premik navzgor. Poglejmo:

	Število del. mest	Število del. mest	Struktura v %	Struktura v %
	1969	1970	1969	1970
do 500	2	—	0,08	—
od 500 do 600	39	2	1,54	0,07
od 600 do 700	65	18	2,58	0,65
od 700 do 800	150	58	5,94	2,14
od 800 do 900	292	120	11,37	4,45
od 900 do 1000	300	215	11,90	7,99
od 1000 do 1100	299	251	11,86	9,34
od 1100 do 1200	242	235	9,60	8,73
od 1200 do 1300	194	241	7,70	8,96
od 1300 do 1400	152	197	6,02	7,32
od 1400 do 1500	124	169	4,91	6,27
od 1500 do 1600	139	157	5,51	5,83
od 1600 do 1700	119	141	4,71	5,23
od 1700 do 1800	63	161	2,50	5,98
od 1800 do 1900	65	146	2,57	5,42
od 1900 do 2000	57	96	2,26	3,55
od 2000 do 2100	42	86	1,66	3,18
od 2100 do 2200	48	63	1,90	2,32
od 2200 do 2300	32	56	1,27	2,06
od 2300 do 2400	25	53	1,00	1,95
od 2400 do 2500	18	58	0,71	2,14
od 2500 do 2600	21	20	0,83	0,72
od 2600 do 2700	12	31	0,47	1,13
od 2700 do 2800	7	26	0,27	0,94
od 2800 do 2900	5	15	0,20	0,56
od 2900 do 3000	2	7	0,08	0,26
od 3000 do 3100	2	18	0,08	0,65
od 3100 do 3200	1	4	0,04	0,15
od 3200 do 3300	4	5	0,16	0,18
od 3300 do 3400	—	8	—	0,26
od 3400 do 3500	—	10	—	0,37
od 3500 do 3600	—	2	—	0,07
od 3600 do 3700	1	1	0,04	0,04
od 3700 do 3800	1	4	0,04	0,15
od 3800 do 3900	—	2	—	0,07
od 4000 do 4100	—	1	—	0,04
od 4300 do 4400	—	1	—	0,04
od 4400 do 4500	—	2	—	0,07
od 4500 do 4600	—	1	—	0,04
od 4700 do 4800	—	1	—	0,04
od 5400 do 5500	—	1	—	0,04
	2523	2683	100,00	100,00

Gornja tabela nam omogoča še nadaljnje analize. S postopnim seštevanjem strukturnih odstotkov ali pa delovnih mest lahko tvorimo nove ali pa drugačne grupe ali kazalce, ki nam po eni strani prikažejo rezultate minule nagrajevalne politike, po drugi strani pa kot izhodišče za v bodoče.

Naša naloga je bila le, da ugotovimo spremembe proti letu 1970 in da ugotovimo, če so bile spremembe pozitivne. Kolikor nam ni to uspelo dokazati z gornjo tabelo, smo odstotkovno strukturo osebnih dohodkov v letih 1969 in 1970 vnesli v ustrezen diagram. Iz njega pa nazorno vidimo, kako se je s tanko črto vrisani kupček premaknil proti desni, proti višjim osebnim dohodkom, ki jih ponazarja debelo vrisana krivulja.

Ta članek je bil pisan v deževnih prvomajskih dneh. Zato želim, da bi ga vsaj čitali v toplih, sončnih dopustniških dneh, ko si bomo nabirali novih moči za še boljše delo, ki bo omogočilo še višje osebne dohodke.

V. N.

NEKATERI PROBLEMI PROIZVAJALCEV OPREME ZA PROCESNO INDUSTRIJO S POSEBNIM OZIROM NA OPREMO CEMENTARNE

Procesna industrija in oprema za cementarne

S precejšnjo zakasnitvijo objavljamo prirejen izveček iz predavanja, ki ga je imel naš sodelavec dipl. ing. Janez Stražišar pod gornjim naslovom v okviru Industrijskega simpozija v letu 1970 na ljubljanski Univerzi.

Splošno o procesih

Področje procesne tehnike obsega industrijsko pridobivanje in predelavo raznih materialov. Celotni proces sestoji običajno iz posameznih delnih procesov, ki jih lahko delimo v:

- mehanske,
- termične (toplotne),
- kemijske,
- elektrokemijske,
- biološke in druge.

Za nas so v prvi vrsti zanimivi mehanski, termični in kemijski procesi, čeprav je v največ primerih točno razmejitev med posameznimi delnimi procesi zelo težko postaviti.

Glede na karakteristiko odnosa poteka pogona ločimo:

- kontinuirne ali neprekinjene procese,
- diskontinuirne ali občasne procese in
- delno kontinuirne ali prekinjene procese.

Kontinuirni proces je karakteriziran s časovno konstantnim dotokom in odtokom materiala in energije, z drugimi besedami, s konstantnim pretokom materiala in energije. Tovrstni procesi postavljajo pred projektante izredno ostre zahteve glede sinhronizacije obratovanja posameznih v procesu sodelujočih strojev, njihove pogonske sigurnosti in usklajenosti.

Kontinuirni procesi so v splošnem bolj komplicirani, omogočajo pa uporabo avtomatizacije in jo tem približevanje k optimalnim pogojem obratovanja, pri čemer individualni vpliv človeka na potek procesa odpade. Pri predelavi zdravju škodljivih ali eksplozivnih materialov postanejo zaradi zahtevanih varnostnih ukrepov taki procesi še celo komplicirani.

Glavna slabost kontinuirnih procesov je zlasti v tem, da z izpadom enega elementa ali stroja izpade iz obratovanja celotni skupek strojev v procesu. V splošnem zahtevajo ti procesi tudi več rezervnih delov ali celo strojev v rezervi kot diskontinuirni procesi.

S tem smo pa že naleteli na prvi problem pri procesni industriji — na problem obrabnih delov, ki pridejo pri strojih v dotik s predelovanim materialom.

Pri diskontinuirnih ali saržnih procesih, kot jih v praksi tudi večkrat imenujemo, si časovno sledijo posamezni delni procesi s spremenljivim pretokom materiala in energije.

Procesi, pri katerih je doziranje in odvod nekaterih materialov kontinuirni, drugih pa občasni, ali pa, če neki delni proces poteka le določen čas konstantno, nato ga pa moramo za določen čas zaradi čiščenja ali drugega vzroka prekiniti, pa govorimo o delno kontinuirnih ali prekinjenih procesih.

Za kateri način poteka procesa se odločimo, zavisijo v glavnem od zahtev, ki so postavljene pred proces, poleg tega pa tudi od ekonomičnosti odnosno rentabilnosti. Tako je na primer cena kontinuirnih procesov v splošnem pri malih kapacitetah večja in pri velikih kapacitetah manjša kot pri ekvivalentnem diskontinuirnem procesu. Splošna težnja h gradnji velikih objektov sili vse bolj k uveljavljanju kontinuirnih in čim bolj avtomatiziranih procesov.

Grafični prikazi procesov

Da proces čim lažje obravnavamo, si pomagamo z grafičnimi prikazi, ki jih bomo zaradi sličnosti pri skoraj vseh procesih na kratko opisali. Za primer bo služil proces mletja in separiranja kosovnih materialov.

Odvisno od stopnje razdelanosti ločimo pri tem naslednji možnosti grafičnega prikazovanja:

- blok shema procesa
- shematski prikaz poteka procesa
- skica procesa
- tehnološka shema
- diagram časovnega poteka procesa
- prikaz pretokov v procesu

V praksi zaradi časovnih stisk največkrat ne utegnemo izdelati vseh faz grafičnega prikaza procesa. Poleg tega pa nastopa tudi problem prikazovanja z enotnimi simboli na raznih področjih tehnike.

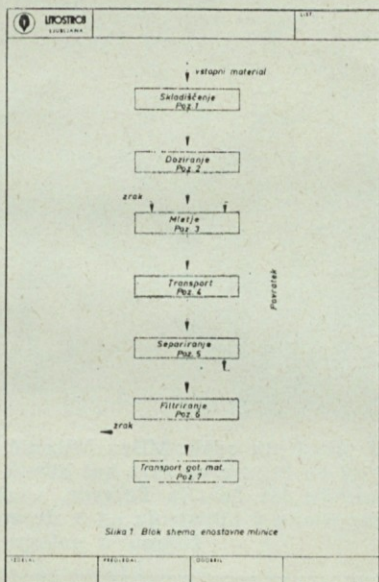
Blok shema procesa

Ko pričnemo s projektiranjem procesa, si najprej narišemo osnutek blok sheme. Osnutek je v splošnem izdelan na osnovi podatkov iz literature, izkušenj in rezultatov preizkusov.

Posamezne stopnje procesa so v blok shemi prikazane simbolično kot »blok«, (običajno kvadrati ali pravokotniki), v katere je vpisan naziv posamezne stopnje procesa in eventualno tudi že pozicijska številka. S pozicijskimi številkami je podana prva groba delitev procesa, s čimer je olajšano delo pri koordiniranju posameznih projektantskih del.

Tanke črte s puščicami označujejo pretok važnejših medijev med stopnjami procesa. V blok shemi običajno niso vpisani podatki o količinah materiala in energije, izvedbi in dimenzijah posameznih stopenj procesa; prav tako tudi še ni razvidno, ali bo celotni proces potekal kontinuirno ali diskontinuirno.

Na sliki 1 je prikazana blok shema enostavne mlinice.

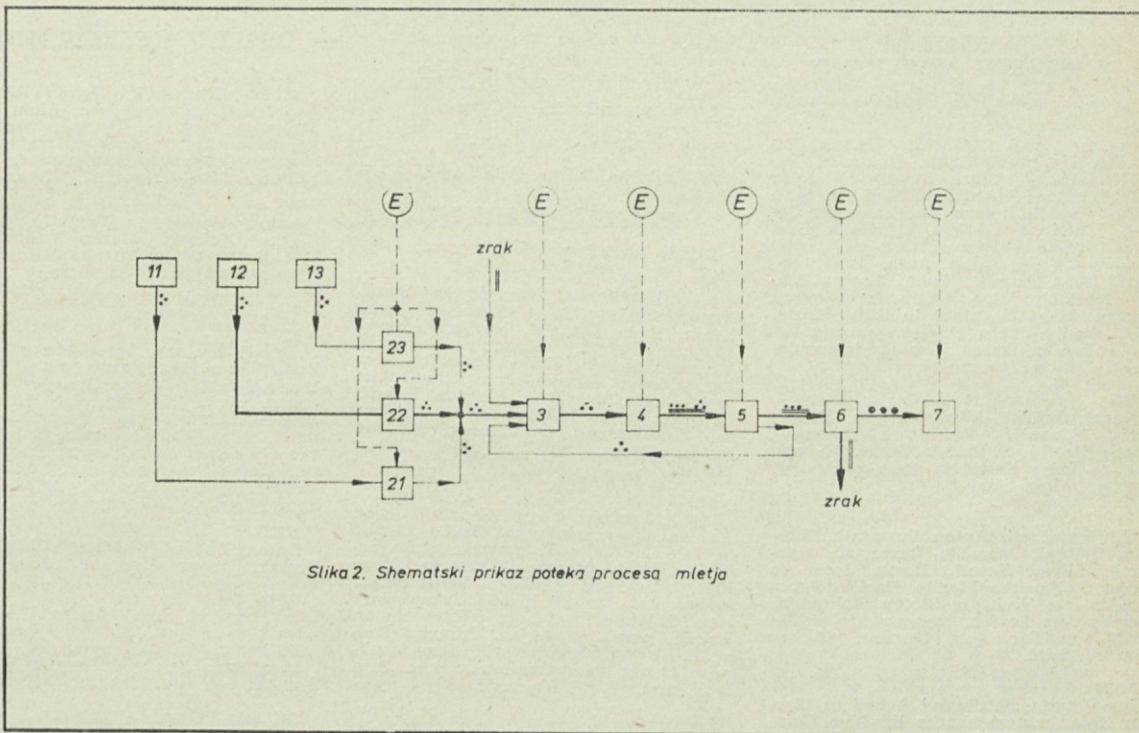
Slika 1: Blok shema enostavne mlinice

Shematski prikaz poteka procesa

Z uporabo simbolov, ki so običajni zlasti v kemijski tehniki, narišemo izpopolnjeno blok shemo. Polje sheme je pri tem običajno razdeljeno v 6 horizontalnih polj. V obeh zgornjih poljih so prikazani dozirani materiali odnosno posameznim stopnjam dodajana energija. V srednjem delu so prikazane posamezne stopnje procesa, ki jih rišemo po možnosti v zaporedju normalnega poteka procesa od leve proti desni.

V spodnjem delu sheme so prikazana mesta skladiščenja vmesnih in končnih produktov odnosno odvedene energije.

Pozicijske številke iz prikaza poteka procesa so podrobno opisane na istem ali naslednjem listu. Na sliki 2 je podan prikaz poteka procesa, ki ustreza blok shemi na sliki 1.

Slika 2: Shematski prikaz poteka procesa mletja

Razlaga nekaterih simbolov uporabljenih na sliki 2 (simboli so vzeti iz DIN iz leta 1968):

Simbol	Pomen
..	Dodajani, neklasirani grobi material
...	Klasirani, zmleti material
~	Tekočina
==	Plin, zrak
---	Mešanica zmletka, zraka in grobega materiala
+	Križanje pretoka brez povezave
+	Križanje pretoka z združitvijo
(E)	Energija

Skica procesa

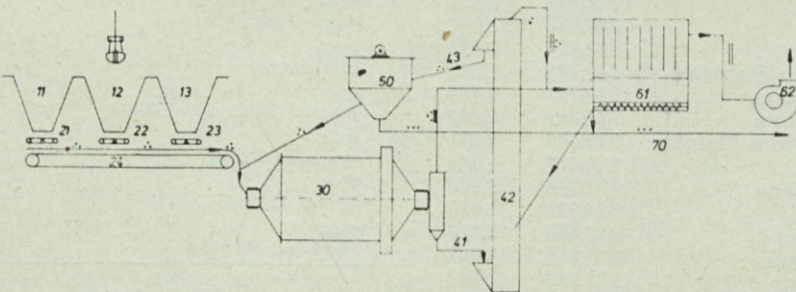
Ker iz shematskega prikaza procesa ni vidno dovolj podrobnosti, je treba v naslednji fazi projektiranja izdelati detajlnejšo skico procesa, v kateri so že podani posamezni stroji shematsko. Ta detajlnejša skica procesa (»Process Flowsheet« ali »Process Flow Diagram«) vsebuje torej že vse važnejše v procesu sodelujoče naprave in stroje, ki so zaradi preglednosti zopet označeni s pozicijskimi številkami.

Na sl. 3 je podana skica procesa za mlinico.

Skica procesa je lahko izpopolnjena z vrisanimi pomožnimi napravami, cevovodi, armaturami, instrumenti itd., kar je seveda vse prikazano shematsko.

Pozicijske številke na sliki 3 pomenijo:

- 11 Skladiščni bunker za klinke
- 12 Skladiščni bunker za žlindro
- 13 Skladiščni bunker za gips
- 21 Dozirna tehtnica za klinker
- 22 Dozirna tehtnica za žlindro
- 23 Dozirna tehtnica za gips
- 24 Transportni gumi trak
- 30 Cevni mlin
- 41, 43 Transportna zračna drča
- 42 Korčni elevator
- 50 Mehanski zračni separator
- 61 Vrečasti filter
- 62 Centrifugalni ventilator
- 70 Transporter za gotovi zmletek

Slika 3: Skica mlevnega procesa

Tehnološka shema

Tehnološka shema je pravzaprav detajlizirana skica procesa (»Engineering Flowsheet« ali »Engineering Flow Diagram«). Narišemo jo običajno v fazi definitivnega naročila, po razčiščenju eventualnih tehniških vprašanj in izdelanih detajlnih izračunih. Ker pri kompliciranih procesih lahko postane tehnološka shema zaradi obilice prikazanih elementov nepregledna, lahko narišemo kot dopolnilno risbo še shemo merilnih in kontrolnih mest in eventualno še shemo cevovodov.

Shema električnih vezav in medsebojnih blokad izvede poseben oddelek na osnovi tehnološke sheme. Pri tem je zlasti pri kontinuirnih procesih bistveno važen problem medsebojnih blokad posameznih strojev odnosno elementov procesa. V primeru zatajitve blokad pride lahko do velike škode. Na mestu izpada stroja ali elementa procesa pride do kopičenja materiala. (Se nadaljuje)

ŠPORTNE NOVICE

Na sindikalnem prvenstvu Ljubljane so namiznoteniški igralci Litostroja osvojili drugo mesto. Pred njo je bila samo ekipa Gradisa.

Šahovska ekipa Litostroja je na ljubljanskem prvenstvu zasedla drugo mesto in se tako uvrstila na republiško prvenstvo.

V tradicionalnem peterboju železarjev, gumarjev in steklarjev, ki je bilo pred dnevi v Kranju, je ekipa Litostroja zasedla četrto mesto. Tekmovali so v kegljanju, šahu, namiznem tenisu, rokometu in malem nogometu.

Še letos bomo obnovili troboj med ekipami Metalne, Strojnih tovarn in Litostroja. Tekmovali bomo v malem nogometu, balinanju, kegljanju, namiznem tenisu, šahu in rokometu.

KOLIKO SO NAS NASTELI V OBČINI SIŠKA

DELO je dne 13. maja objavilo podatke o popisu v šiški občini.

Na območju šišenske občine so v predvidenem roku popisali 66.037 ljudi. Začasno prisotnih so našli 3766, od tega jih je bilo na delu v tujini 868. Vseh popisanih skupaj je torej bilo 69.803. V Šiški so tudi našli 19.291 stanovanj, ostalih popisanih prostorov pa 708. Število gospodinjstev je 22923, popisali pa so še 573 konj, 4236 govedi, 33 ovac in 392 prašičev.

Zanimna vaša...

PRISLI V MESECU APRILU 1971

Zaradi izpolnitve delovnih mest:

MO
Priprav. peska: Mustafa Kabaš, Ramdan Ljusstaki, Sadik Hajdaraj, Hamid Hajdaraj, Djura Stanojevič, Jahir Istok, Risto Piškulič, Rudolf Dolinar; ročni čistilci: Bajazit Delija, Ismet Gaj, Muharem Spahija, Muharem Krasniči, Hasan Vershevič, Ostoja Popović, Redjep Zabeli, Zenel Alija, Ismet Sabani, Hšim Derguti, Hamdi Morina, Malič Jetulohi, Mičo Vojnovič; pručena varilca Musa Zognjani in Sitki Kruša, Obl. varilec Janez Drobež, jedrarja Peter Lokan in Anton Slapnik, izpraznjevalec Danilo Zelenkovič.

PK
Konstrukcijski ključ.: Gojko Bjedič, Idris Krasnič, Vasilije Milankovič, Franc Gostinčar, Izidor Gregorčič; obl. varilca Boris Krčić in Branko Pavičič, strugar Alojz Sitar.

FI
Ključavničarji: Anton Pustotnik, Ibrahim Bahtijaj, Momčilo Davidovič; monterji: Alfred Tasoti, Zoran Jocić in Maks Pučko ter Mendu Daci, delavca v SAR Isom Kuka in Stojan Stojanovič, ostrilec Ida Lovrec, strugar Alojzij Jančič; snažilec Azis Osmani, pleskar Djafer Mešić.

VET
Instalaterja: Ferdinand Avbelj in Marjan Kolar, avtomehanika Emilijan Lomšek in Zvone Sankovič, strojni ključavničar Danilo Domitrovič, lanser Ivan Srež.

TPD
Pripravnik Branko Poženel.

PA
Avtomehanika Stefan Suholežnik in Anton Vrezovnik, predajalec avtomobilov Franc Brinovec.

Kom. s.
Daktilograf Sonja Vidmar

DOMISLICE

Od mladih ljudi pričakujemo, da bi delali kot odrasli in da bi se hkrati pustili od nas voditi kot otroci.

Svet se boji časa, čas pa se boji samo piramid. (Arabski pregovor)

Krepostna ženska vas navdahne, sposobna ženska vas zanima, lepa pritegne, osvoji pa vas le uvidevna ženska.

Šele kadar vidimo po cestah razlito kri, razumemo, zakaj imenujemo ceste tudi arterije.

Kadar se razveseli človek ob misli, da je še mlad in opazi, da se dobro počuti, pomeni to že starost.

DELO je 1. maja 1971 objavilo imena 60 največjih podjetij, od katerih jih ponatiskujemo trideset.

Največja podjetja Slovenije 1969

V lestvici največjih podjetij v Sloveniji v letu 1969 objavljamo finančne podatke o celotnem dohodku (prva kolona) in povprečnem številu zaposlenih delavcev (druga kolona).

1. Iskra	Kranj	2.610.211	16.937
2. ŽTP Ljubljana	Ljubljana	1.306.382	18.406
3. Železarna Jesenice	Jesenice	1.151.724	6.225
4. TAM Maribor	Maribor	854.043	5.732
5. Elektrogospodarstvo	Maribor	686.602	1.565
6. Gorenje	Velenje	620.245	2.094
7. Železarna Ravne	Ravne	458.890	3.405
8. Emona	Ljubljana	414.017	1.821
9. Impol	Slovenska Bistrica	408.473	1.556
10. Boris Kidrič	Kidričevo	391.989	1.926
11. Sava	Kranj	372.996	2.621
12. Tomos	Koper	369.905	2.630
13. Cinkarna Celje	Celje	352.646	2.130
14. Pomurka	Murska Sobota	339.276	1.572
15. Litostroj	Ljubljana	338.755	3.180
16. Elektro Ljubljana	Ljubljana	333.661	1.264
17. Konus	Slovenske Konjice	325.989	1.871
18. EMO Celje	Celje	320.627	3.966
19. Gradis	Ljubljana	317.798	3.944
20. Kmetijski kombinat	Žalec	316.883	1.667
21. MTT Maribor	Maribor	312.850	5.359
22. Mladinska knjiga	Ljubljana	389.865	1.011
23. Metalna	Maribor	281.583	2.892
24. IMV	Novo mesto	281.165	2.508
25. Splošna plovba	Piran	276.205	1.024
26. Peko	Trzin	270.941	1.700
27. Rudnik lignita	Velenje	270.581	3.432
28. IMP Ljubljana	Ljubljana	262.392	1.904
29. Krka	Novo mesto	243.504	1.234
30. Salonit	Ankovo	237.354	1.845

PB Vodja odseka Ivo Kovačević

Taj. dir. arhivar Jože Tovornik

KS Pripravnik Stane Oven

ZSE Snažilka Ana Derežič

DR Delavka Jelena Palačkovič.

PRISLI V MAJU 1971

Zaradi izpolnitve delovnih mest:

FI
Strojni ključavničarji: Slavko Starič, Venčeslav Mohorko; ročni brusilci: Franc Legan, Rado Petrovič, Nuriya Ibrisevič, Mahmet Behrić, Vladimir Velikanje, Bajram Djinović, Cvijko Skalonja, monterja Marko Breznik, Ivan Ožanič, šoferja Hašim Behrić in Mehmed Behrić, strugarja Janez Starman in Miloš Skarža, rezkalec Andrej Češarek, snažilec Anton Muren, brusilec ročni Martin Blatnik.

MO
Cistilci ročni: Adem Ahmetaj, Aslan Ahmetaj, Formarja ročna Rajko Bursać in Tomislav Salopek, priprav. peska Seferdin Kičina, Milosav Zoran in Drago Erič, talilca Aziz Zabelaj in Ismet Delija, varilec obl. Anton Blatnik, skladiščnik Ivan Talavanič, tehtalet ulitkov Anton Bukvič, pruč. za žerjav. Zdravko Podlesnik, jedrar Nenad Narič, livar Vladimir Bračun in prikojevalec lesa Pajo Jožić, livar Miloš Knežević.

PK
Konstr. ključavničarji: Boško Bjelič, Boris Grubelnik, Josip Markinovič, Hajrudin Pucar, plamenska rezalca Saban Kastrati in Franc Harl, transp. del. Bečir Dobra, brusilec ročni Lazo Savatovič.

VET
Obratni elektr. Marjan Sigulin, poln. tehn. plinov Jože Globokar, karist Jakob Skrabar.

PTO
Obrat. kontr. Stefan Kranjec, transportna del. Jože Zore in Peter Hočevan, arhivar Angela Rojc.

PA
Avtomehanika Franjo Matjašič in Slavko Borišek, servisni inšpektor Ivan Kavčič, nadzornik Andrej Repovž, šofer Mirko Bevič, delavca na traku Radko Sedlak in Jože Intihar, avtoklepar Vlado Lopatič, projektant ing. Stane Mauer, administrator Nevenka Grgič.

PRB
Konstruktor Viktor Grohar.

NB
Transportni delavec Edvard Sopotnik.

KS
Pripravnik: Milan Merlak, Igor Skvarč in Aleš Rekar; tečajniki: Jože Gorenjc, Andrej Brišar, Simeun Banovič, Alojz Perc, Boro Spasojevič, Radoje Veselinovič, Joco Micič, Slobodan Popović, Sulejman Hodžić, Stjepan Kršnik, Drago Zorič, Dušan Kero; administratorka Angela Ponikvar.

ZSE
Hišnik Milan Milanič, čistilki Stefka Strnad in Olga Loriger, sobarica na Soriški planini Ivanka Albijani.

DR
Cistilka Hasnija Sječić, prodajalka Marija Pavlin.

Tajništvo direkcije
Kurirja Pavla Glavič in Jadranka Perhaj.

ODŠLI V MESECU APRILU

MO
Nimon Skenderi, Hamid Hajdaraj, Rade Mikič, Drago Perc, Alojz Lesjak, Dragutin Trokicič, Dragiša Stanojevič, Radoica Cojič, Radovan Stevanović, Pašaga Mahmužić, Ivan Strnad, Nikola Niketič, Jože Gregorčič, Viktor Kos.

PK
Anton Hočevan, Valentin Purnat, Slavko Djuković, Marko Vuković, Rafael Bevk, Peter Novak, Ivan Mance, Nikola Todović, Ilija Bulajič, Dobrilo Stevović, Sulejman Mehmeti, Boris Goršek.

FI
Andrej Krajnik, Janez Pintar, Stanko Berk, Ivan Lepoglavec, Oto Kramer, Stane Samarin, Franc Grandovec, Franc Legan, Jože Kastelic, Iso Kobinovič, Branko Movre, Milan Furar, Jože Zaletež, Alojz Možina, Janez Bačnik, Anton Kalamari, Jože Rutar, Ivan Tomašič, Janez Langenvalter, Aleksander Vrščaj, Slavko Lapanja, Azis Osmani, Sabri Beriša.

VET
Anton Zupančič, Alojz Vidrih, Peter Brajak, Janez Smerkolj, Jože Lazar.

TPD
Inž. Andrej Voje, Slavko Vraničar.

PTO
Ivan Pekolj, Jožefa Rupnik, Elizabeta Brečič.

SK Jože Primc.

PA
Stefan Bogomolec, Vladimir Lešman, Anton Koželj, Marjan Repanšek, Kristjan Premk, Anton Rojko, Franc Urančar, Branko Porle, Brane Škrbec, Andrej Karlin, Sonja Turk, Franc Hrovat, Vojko Čuček.

Kom. s. Branko Polajnar.
PRB Marjan Cedilnik in Milena Ver-nig.

PB Nataša Krulej.
Taj. d. Ivanka Oman.
DR Hakra Keranovič in Milonka Nikolič.

ZSE Milan Milanič in Marija Erjavec

ODŠLI V MAJU 1971

FI
Janez Režek, Jože Knez, Aleksander Hariš, Avgust Krumpič, Janez Crnak, Jože Siraj, Alfred Tassotti, Venčeslav Čretnik, Zlatko Loriger, Franc Mišmaš, Slavko Lazar, Blaž Marguč, Jernej Dovč, Anton Košiček, Zoran Jocič, Alojz Hočevan, Janez Gantar, Marjan Brošnajder, Slavko Cukič, Pavle Milošev, Milan Lebeničnik, Jože Pavlovič, Peter Povše, Jože Udovč, Ivan Čuk, Miro Omahne, Alojz Suštar, Video Grizon, Mitja Sumljak, Miroslav Blatnik, Avgust Simončič.

MOJ
Anton Kovač, Salih Mehič, Andjelko Josi, Peter Zajc, Kazimir Fuks, Milenko Subotič, Imer Alija, Lajdin Ahmetaj, Peter Gakovič, Dorde Surdulović, Azem Godjuli, Henrik Laovšek, Ismet Sabani, Karel Cvet, Muharem Spahija, Zenel Alija, Hašim Derguti, Musa Zognjani, Aziz Sabani, Feriz Alija.

MOS
Sami Sabani, Andrej Stefančič, Jaka inž. Krek, Ljubo Svalina, Janez Hrovat, Boris Milošević, Andrej Jerman, Mičo Vojnovič, Jože Baš.

MOM
Djuro Borondič, Jože Gal, Jordan Kariž.

PK
Božo Kecman, Alojz Avsec, Vik Blatnik, Branko Perič, Karol Konušar, Bogomil Majcen, Marija Vrhovec, Vaso Vergilas, Franc Markelj, Franjo Plevnjak.

VET
Daniel Golob, Alojz Zmrzlak, Milan Fortuna, Jure Jambrošič, Anton Legan, Jože Kropušek.

PA
Andrej Jaklič, Jože Kalan, Miro Berčič.

SK
Branko Koncilijs, Marjan Cestnik, Marjan Jurančič, Stefan Kranjec.

NB
Rozalija Lampič.

TPD
Dragica Petkovšek.

PB
Silvo Beguš.

SDE
Anica Hribernik.

PB
Ivan Kovačević.

Koms.
Anica Zorec.

PTO
Edo Glavan.

KS
Petrašin Žižič, Jože Vajdič.

Odd. s.
Veronika Stiblar.

EAS
Miran Zupančič.

FRS
Stanislava Raubar.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem sindikalni podružnici Litostroja in svojim sodelavcem za denarno pomoč, ki so mi jo nudili v času moje bolezn.

Delavec Feliks Lekan

V četrtek, 27. maja 1971 se je kolektiv obratne ambulante poslovil od svoje dolgotrajne, prizadevne in požrtvovalne sodelavke Karline Obšteter, ki je bila zaposlena v obratni ambulanti vse od njene ustanovitve, od leta 1947. Sodelavci ji želimo v pokoju še mnogo sončnih dni.

31. maja je odšel v pokoj Ivan Čuk, ki je bil zaposlen v orodjarni kot strojni ključavničar. Pri nas je bil od 14. aprila 1947. Želimo mu mnogo sončnih dni.

V pokoj sta odšla Milan Milanič, ki je bil v Litostroju zaposlen od 24. 3. 1947 do 31. marca 1971 kot hišnik v Korotanskem in Drabošnjakovem naselju ter Marija Erjavec, snažilka v samskem domu, ki je bila zaposlena v Litostroju od 3. decembra 1958 do 19. aprila 1971. Obema želimo v pokoju mnogo vedrih dni.

ZAHVALA

Ob nadvse tragični izgubi sina FRANJA PLEVNJAKA, njegove žene DRAGICE in hčerke SUZANE, se najtopleje zahvaljujem upravi podjetja Litostroj, sindikalni podružnici in celotnemu kolektivu za vse, kar je bilo storjeno, da bi nam olajšali gorje: za izraze sožalja, za pomoč in tolažilne besede v najtežjih dneh.

Oče Mato, mama Ana, bratje in sestre in tast Franjo Hlišč

ZAHVALA

Zahvaljujem se kolektivu ozioroma predstavnikom sindikalne podružnice pločevinarne za osebn obisk in obdaritev v času mojega zdravljenja na Golniku.

Posebno hvaležnost izražam tovarišici Elizabeti Igljč za razumevanje v času moje dolgotrajne bolezn!

Rafaella Sapor

ZAHVALA

Ob smrti mojega očeta Cvetka SEDEJA se zahvaljujem svojim sodelavcem, ki so darovali cvetje, izrekli sožalje in ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Vladimir Sedej

ZAHVALA

Čas beži z neverjetno naglico. Hitro minejo dnevi, meseci in leta, včasih celo prehitro, tako da se človek le medlo spomni preteklosti. Tako so ostala tudi meni v spominu leta, ki sem jih preživel v kolektivu pločevinarne, kjer sem s svojimi sodelavci delil lepe in težke trenutke.

Celotnemu kolektivu pločevinarne se najlepše zahvaljujem za lepo darilo in prav vsem želim, da bi zdravi in zadovoljni tudi v bodoče kar najlepše izvrševali postavljene naloge.

Vaš nekdanji sodelavec iz pločevinarne v pokoju Matevž Mramor Šentvid 163 pri Stični

ČLOVEK IN DELO

Ogledalo zdravja

V članku, ki je izšel v prejšnji številki časopisa, smo spoznali, zakaj in kolikokrat so naši zavarovanci prihajali v ambulantno. Od vseh obolenj so bila na prvem mestu obolenja dihal. Slika pa je popolnoma drugačna, če si ogledamo število delovnih dni, ki smo jih izgubili zaradi bolezni ali poškodb. Kar petino izgubljenih delovnih dni, ali 19 % so povzročile nezgode izven dela, njim slede bolezni dihal s 17 %, nezgode pri delu s 16 %, pol manj izgubljenih delovnih dni je bilo zaradi obolenj gibal (obolenja kosti, sklepov in mišic), medtem ko je zaradi vseh ostalih obolenj bilo izgubljenih manj delovnih dni.

S svojimi 52.034 izgubljenimi delovnimi dnevi ali 4,93 odstotka staleža je Litostroj na boljšem v primerjavi z ostalimi podjetji v kovinske industrije na področju komunalnega zavoda za socialno zavarovanje Ljubljane. Odstotek nezmožnosti za delo je pri njih namreč kar 5,6, kar je skoraj za odstotek več kot pri nas.

Pri nas je 16 odstotkov izgubljenih delovnih dni na račun nesreč pri delu, v vsej kovinski industriji pa le 13,6 odstotka, oziroma v kovinski industriji brez Litostroja pa celo 12,6 odstotka. Včasih smo te podatke razlagali s tem, da so metalurški obrati z množico priučenih polproletercev glavni krivec tega, saj ljudje, ki so zaposleni v MO zaradi dolge vožnje na delo ne morejo biti nikoli dovolj spočiti.

V MO je bilo v letu 1970 zaposlenih 591 zavarovancev ali 18,4 odstotka vse delovne sile v Litostroju. Ti ljudje so izgubili zaradi nesreč pri delu 2633 delovnih dni ali 31,6 odstotka, to je ena tretjina od vseh izgubljenih delovnih dni zaradi nesreč pri delu.

V FI, kjer je zaposlenih največ kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev, so s svojimi 3503 dnevi, ali 42 odstotkov na tej lestvici zelo visoko.

V samostojnih sektorjih, kjer je zaposleno 1135 zavarovancev ali 35,4 odstotka Litostrojčanov, so izgubili 16.084 dni, ali 31 odstotkov od vseh izgubljenih delovnih dni, to se pravi, da so tu izgubili na zaposlenega manj dni, kot je litostrojsko poprečje. Na Litostrojčana je prišlo 16,3 izgubljenega delovnega dne, medtem, ko so v samostojnih obratih izgubili le 14,2 dne. Od tega je odpadlo na glavna obolenja 6,1 odstotka in sicer 2,3 dneva zaradi obolenja dihal, 1,8 dneva zaradi nesreč izven dela in 2 dni zaradi nosečnosti ali poroda. To je razumljivo, saj je v samostojnih sektorjih zaposlena večina žensk v Litostroju.

delovnih dni v Litostroju. V FI je zaposlenih 940 delavcev ali 29,3 odstotka vseh Litostrojčanov. Na zaposlenega pride torej 16,05 dni, kar je skoraj poprečje Litostroja. Nesreče pri delu so povzročile izgubo 3503 delovnih dni, nesreče izven dela 3287 ali skupno 6790, kar je 48 odstotkov. Če predpostavljamo, da je tu zaposlenih največ kvalificiranih ali visoko kvalificiranih delavcev, je to kar visoka številka. Tem obolenjem slede obolenja dihal z 2267 dnevi, nato pa bolezni dihal s 1100 dnevi.

Najmanj zaposlenih je v PA, vendar je tu odstotek izgubljenih delovnih dni večji od litostrojkega poprečja. V PA je bilo

v letu 1970 zaposlenih 73 delavcev ali 2,3 odstotka vseh Litostrojčanov, na zaposlenega pa so izgubili 18,8 delovnih dni, kar je pri manjšem številu delavcev visoka številka. Podrobnejši pregled nam pokaže drugačno sliko, saj so bile bolezni in nesreče vzrok 1396 izgubljenim dnevom, nesreče izven dela so povzročile izgubo 289 dni, duševna obolenja 251 dni, živčne bolezni 189 dni, bolezni dihal 169 dni, nesreče pri delu 145 dni in bolezni prebavil 148 dni. Naj opozorimo na dejstvo, da najdemo med zaposlenimi delavci v tem obratu obolenje, ki je povzročilo izgubo 251 dni in to samo pri dveh delavcih.

PA je še mlada enota in ker ne poznamo delovnih pogojev in fizikalnih faktorjev, si je težko ustvariti jasno podobno zdravstvenega stanja.

V oddelku VET so v primerjavi z ostalimi oddelki na boljšem, oziroma je opaziti, da oddelek ne spada več v proizvodnjo. S svojimi 4420 izgubljenimi dnevi ali 8,8 odstotka in 291 zaposlenimi ali 9,1 odstotka oziroma 15,2 izgubljena dneva so že

pod litostrojskim poprečjem. V VET so na prvem mestu nesreče izven dela s 1021 dnevi, sledijo obolenja dihal z 945 dnevi, bolezni prebavil 427 dnevi, bolezni sečnih organov s 406 dnevi, bolezni živcev in čutil s 365 dnevi, nato šele slede nezgode pri delu s 353 dnevi. Naj pripomnimo, da je v tem oddelku zaposlenih največ delavcev z dolgim delovnim stažem.

Kljub temu, da se vsako leto pojavi kakšen nov primer tuberkuloze, ta bolezen vendarle nazaraduje. Vse več je primerov bolezni obtočil, ki se končajo s smrtjo (srčna kap). Število sicer ni zastrašujoče, vendar nas opozarja, da smo v dobri največje produktivnosti obsojeni na nenaadno smrt.

Prav gotovo bi bilo zanimivo, da bi skušali najti vzroke za tako stanje. Vendar zaradi pomanjkanja nekaterih podatkov in primerjave s podobnimi podjetji za sedaj žal ni mogoče analizirati teh vzrokov. To bi sicer lahko naredili za nekaj let nazaj, saj bi v tem primeru lahko dobili podatke za primerjavo.

Dr. E. Tepina

Rehabilitacija invalidov

V našem podjetju je zaposlenih 122 invalidov, ki jim je priznan status invalida. Trenutno je v postopku 25 predlogov za ocenitev po invalidski komisiji, kar kaže, da se število invalidov ne bo zmanjšalo, ampak lahko predvidevamo, da se bo letos še dvignilo. Težave pri reševanju invalidske problematike so zelo različne, odvisno od primera do primera.

Glede na tako visoko število zaposlenih invalidov in problematiko, podajam v zvezi s tem nekaj misli in dilem s posvetovanja o rehabilitaciji in zaposlovanju invalidnih oseb v Sloveniji, ki je bilo v maju 1969 in so še vedno močno aktualne.

Na omenjenem posvetovanju je bilo ugotovljeno, da je zamisel kompleksne medicinske, poklicne in socialne rehabilitacije invalidnih oseb, ki naj invalida v celoti usposobi za življenje in delo v normalnih pogojih, povsem pravilna. Kljub jasnim izhodiščem pa v praksi na tem področju niso doseženi veliki uspehi. Zato postaja rehabilitacija in zaposlovanje invalidnih oseb vedno bolj pomembna družbena naloga, ki bi ji morali posvečati več pozornosti.

Če hočemo zmanjšati število invalidov, je potrebno posvetiti večjo pozornost ukrepom za preprečevanje invalidnosti, med seboj uskladiti vse stopnje reha-

bilitacije: — ocenjevanje, usposabljanje in zaposlovanje invalidov. Le z učinkovitim in vsklajenim izvajanjem vseh med seboj povezanih stopenj rehabilitacije se bomo izognili negativnim posledicam pri vključevanju invalidnih oseb v normalno življenje in delo.

Kljub temu, da si v naši republiki prizadevamo strokovno in organizirano izvajati rehabilitacijo invalidov, pa je na posvetu jasno izzvenelo, da uspešen proces rehabilitacije ovirajo še mnogi objektivni in subjektivni dejavniki, ki jih bo potrebno odpraviti. Posvet je pri tem opozoril (citirano iz dokumenta IS SRS):

»— rehabilitacija je kompleksen proces, ter je ne moremo skoncentrirati pri enem samem organu. Delo morajo opravljati tisti organi, ki so odgovorni za posamezna področja in imajo največ pogojev za kvalitetno delo;

— delo pri rehabilitaciji mora biti racionalno in strokovno;

— proučiti je treba sedanje probleme, ki jih prinaša institucionalizem in najti možnost odprave večirnega delovanja ter tudi način usklajevanja stališč v SR Sloveniji;

— vsem organom, ki delajo v procesu rehabilitacije, je treba točno določiti delo, razčistiti nji-

hove kompetence in natančneje začrtati naloge. Posebej je treba proučiti pomanjkljivost v dose-danem delu zavodov za socialno zavarovanje in razmejiti delo med njimi in bazenski centri za rehabilitacijo invalidov;

— stalni konferenci za rehabilitacijo invalidov je treba dodeliti mesto, ter dati primeren status. Konferenca ne sme prevzemati nalog upravnih organov;

— republiški organi, ki so odgovorni za posamezna področja, so dolžni nuditi strokovno pomoč službam, ki se ukvarjajo s problematiko rehabilitacije v Sloveniji »

Na omenjenem posvetu so predlagali, da bi pravno urejanje rehabilitacije in zaposlovanja invalidnih oseb prenesli v pristojnost republike, federacija pa naj to področje ureja le s splošnimi zakoni.

Res je, da je bilo omenjeno posvetovanje že pred dvema letoma, vendar lahko z gotovostjo trdimo, da na področju rehabilitacije in zaposlovanja invalidnih oseb ni bilo bistvenih sprememb in so stališča, naloge in ukrepi, na katere je opozoril posvet, še vedno aktualne in prav gotovo zanimive tudi za naš kolektiv, kjer je zaposlenih nad 120 invalidov. Žal pa to število še vedno ni dokončno.

K.M.

IZGUBLJENI DELOVNI DNEVI 1970 ZARADI BOLEZNI PO ENOTAH

Skupine obolenj	Enote																				
	Samost. sektorji			10—20 MO			30 PK			50—60 FI			70 PA			80—90 VET			Skupno		
	B	D	%	B	D	%	B	D	%	B	D	%	B	D	%	B	D	%	B	D	%
1 Nalezljive bolezni tuberkuloza	7	188	1	17	225	2	6	191	6	16	156		1	4		3	19		50	783	
2 Novotvorbe	8	339,1	2	—	—		1	14		9	67		—	—		2	7		20	427,1	
3 Endokrine bolezni	3	146		1	3		—	—		—	—		—	—		—	—		4	149	
4 Bol. krvi in krv. org.	5	49		1	6		—	—		—	—		—	—		—	—		6	55	
5 Duševne motnje	23	809	5	23	933,6	7	6	94		24	444,4		4	251,1	18	5	142		85	2674,4	5,6
6 Bol. živč. in čutil	75	1409	11	55	828,1	6,6	26	426	12	82	1062	8	6	189,2	14	28	365,1	8	272	4279,4	8
7 Bolezni obtočil	16	377,2	2	12	211,6		6	113		17	291,1		1	52		14	253	6	66	1298,2	4
8 Bolezni dihal	301	2683,5	17	207	2103	16	74	525	15	316	2267	16	21	169	12	99	945	21	1018	8692,5	17
9 Bolezni prebavil	87	893,2	5	74	597	5	25	166	5	110	855,2	6	17	148	11	35	427,1	10	348	3186,5	6
10 Bolezni sečnih org.	42	648	4	12	377	3	8	67		22	139		3	13		13	406	9	100	1650	3
11 Noseč., porod. kompl.	53	2343	15	4	248		—	—		1	12		—	—		2	13		60	2616	5
12 Bolezni kože, podkož.	27	219		29	220		19	160	5	51	350		7	42		12	51		145	1042	2
13 Bolezni gibal	60	1332,6	8	95	1125,5	9	24	265	8	93	1100,5	8	7	32		38	322	7	327	4179,2	8
16 Ostale bolezni	19	594,3	4	12	151		2	5		22	115		—	—		4	18		59	833,3	2
A Nezgode pri delu	55	1028	6	168	2633	21	69	643	19	214	3503	25	15	145	11	25	353	8	546	8305	16
B Nezgode izven dela	124	2067,5	13	211	2677	21	65	673,3	22	284	3287	23	25	289	22	54	1021,5	23	763	10105,6	19
X Nega, spremstvo ipd.	139	956,4	6	52	205		19	53		86	490		7	25		25	77		328	1706,4	3
Skupno	1044	16084	31	973	12545,4	24	360	3475,3	6,8	1347	14139,5	26	114	1369,3	2,6	359	4420	8,8	4197	52034,1	4,93
Zaposleni		1135	35,4		591	18,4		178	5,5		940	29,3		73	2,3		291	9,1		3208	

Legenda: B — število bolnikov. D — število izgubljenih delovnih dni. % v koloni pomeni delež glede na vse izgubljene delovne dni zgoraj navedenega obrata, v horizontali pod skupino pa delež obrata glede na vso tovarno.

	RIMSKA 500	ELEKT- RIKAR	ČRTALO	OBRI	VINKOV- CI	NIKAL- NICA	INDUST. MONTAŽ PODJETJE	AMER. OBVEŠČ. SLUŽBA	MORSKI PES (SRBOH)	
	BELO- KRV- NOST									
	ŠJEVNIK				MEDMET	ZVEZA DOGOVOR				
	OKLEP ZNANA OPERA							22. IN 23. ČRKA		
KEM. ELEMENT	PLOS- KATI	RIMSKO PREDDV. 17. ČRKA				KHEČKO ORODJE				
AMER. KOPITAR Z RILCEM				GUHICA		KONEC SAHOV. PARTIJE				
RECEPT						SAHO- GLASNIK		PEVEC DEDIČ	NEGAT. IVNA ELEK- TRODA	
PRIIMEK JUŽOSL. PISATELJA						POLJSKA CVETKA				
NAŠE LETAL. PODJETJE			ADAMIČ DRAGO VEZNIK		MOSKO IME	BARAGA ANTON TURSKE VELIKAS		RADIJ VZKLIC NA BIKOBOR		
		PRVOT- NOST VRSTA PTIČA								
				GOSTA TUHA ORANJE			MOSKO IME			
ČAS BREZ VOJNE			DEKOR				KONEC (ANGL.) ZOLAJEV ROHAN			
TALISOVA PIJAJČA			VODNA ŽIVAL NADE		VEZNIK		OBORO- ŽEN NAPAD	AMPER		
PREPO- VED								OBRAT- NA AMBUL.	PRED- LOG	
UHLAČEV SNOP						ČLOVEK ZENIH OČESOH				
ODVA- JALO					CUNJA				SESTA- VIL JB.	

POŠKODBE V APRILU

V mesecu aprilu smo imeli v našem podjetju 41 poškodb, od tega 5 na poti iz službe ali v službo. V MO je bilo 23 poškodb, v PK 4, v FI 9, v VET 3 in v sektorjih 2 poškodb.

Zaradi poškodb smo izgubili 720 delovnih dni, 339 v MO, 93 v PK, 241 v FI, 9 v VET in 38 delovnih dni v sektorjih.

Glavo so si poškodovali 3 delavci, oči 5, telo 3, prste rok 10, ostali del roke 6, noge pa si je poškodovalo 14 delavcev.

Največ poškodb je bilo v četrtek 11, sledijo torek 10, petek 8, ponedeljek in sredo 5, ter sobota z 2 poškodbama.

V mesecu aprilu smo imeli enako število nezgod kot v istem mesecu lani.

Ljubljana, 28. 5. 1971

Služba varstva pri delu

Dva »mlajša pionirja« si kličeta nasvidenje na jubilejnim X. srečanju prihodnje leto, kamor že zdaj vabimo tudi vas...

Tudi to je lanski posnetek, ker je bilo letos zaradi goste megle videti vratca.

Pomladne smučine

Daleč v pomlad je bilo letos pomaknjeno tradicionalno medobratno srečanje litostrojskih smučarjev na Soriški planini — tokrat že deveto po vrsti. Vemo, da je planina čez zimo samevala, ker je tako zahteval gospodarski račun postojanke; zato je bilo tekmovanje s ponovnim odprtjem doma mišljeno tudi kot nekaj uvod v novo turistično sezono.

Prizadevnim delavcem iz Počitniških domov je uspelo v resnici skoraj neverjetno: dosegli so, da je bila še pred tekmovanjem cesta čez planino zorana in s tem omogočen skoraj povsem normalen dostop prav do doma. Škoda, da so vse organizacijske sposobnosti odpovedale pri pripravi vremena: sonce, ki ga je bilo lani na pretek, se ni in ni hotelo pokazati junaškim bledoličnikom. Kljub temu so svoj program izvedli do konca: med dežjem so skakali, v snegu in sodri so tekli ter spet v megli in dežju vijugali izpod vrha Lajnarja. Ni jih bilo toliko kot jih planina more sprejeti, vendar pa ravno dovolj, da so ustvarili razpoloženje, kakršno je tako med tekmovalci kot med delovnimi tovariši mogoče le želeli. Sicer pa je odveč govoriti in pisati o tem — to je treba doživeti. Naj delček tega »soriškega« razpoloženja posredujejo posnetki fotografskega mojstra Oskarja Dolenca, ki tokrat ni samo »pritiškal« ampak tudi tekmoval v veleslalomu.

ETO

Tehnični rezultati

VELESALOM

1. RUPNIK Alojz — TS-VET 55,4
2. KALAN Janez — TS-VET 59,2
3. HAFNER Janez — FI 59,9
4. KEBER Milan — ICL 60,0
5. UDOVIČ Vinko — TS-VET 63,7
6. KLEMEN Marijan — GKS 64,8

3. UDOVIČ Vinko 12,5 točk
4. KLEMEN Marijan 14 točk

— ekipno

1. TS-VET 10,5 točk
2. GKS 19 točk
3. FI 31,5 točk

TEK

1. ŽIBERT Miro — GKS 8.20,5
2. RUPNIK Alojz TS-VET 8.35,5
3. UDOVIČ Vinko TS-VET 9.09,0
4. DEKLEVA Milan GKS 9.12,5

SKOKI

1. KLEMEN — GKS 29 m
- 2-3 HAFNER — FI 27 m
- KALAN — TS-VET 27 m
- 4-5 ŠKARABOT — TS-VET 26,5 m
- UDOVIC — TS-VET 26,5 m

REZULTATI V KOMBINACIJI

— posamezno

1. KALAN Janez 9,5 točk
2. RUPNIK Alojz 10,5 točk

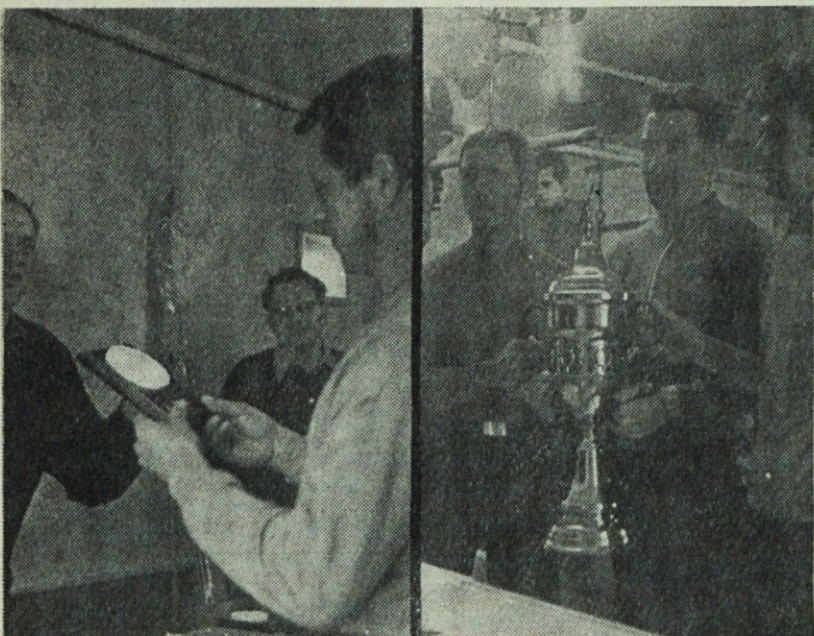
Casopis »Litostroj« izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 5800 izvodov — Urednik: dr. Branko Vrčon — Odgovorni urednik: Pavel Perko — Tehnični urednik: Eštera Lampič — Tel. uredništva 56-021 (h. c.) int. 246 — Cena posamezne številke v prodaji 0,50 din — Poštnina plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska tiskarna ČZP »Primorski tisk« v Kopru

Janez Kalan je spet »zlata smučka« in njegove so specialne smučke, ki jih je zmagovalcu v kombinaciji poklonila za nagrado tovarna ELAN.

Tako je bilo lani, ko smo pisali o Sorici v soncu...

Miro Žibert se je zadnja leta kar aboniral na prvo mesto v teku Ekipa TS-VET je bila najhitrejša — pokal bo do prihodnjega leta njihov. In potem?